Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · 19 август 1972 йил, шанба · № 194 (15.365) · Баҳоси 2 тийин.

СССР 50 ЙИЛ

ҚЎРИҚ ЕРЛАР ДУРДОНАСИ ТЎЛИШМОҚДА

«ЗАНГОРИ КЕМА»ЛАР ШАЙ БЎЛИБ ТУРИБДИ

ЧОРВАДОРЛАР ҚИШЛОВГА ТАЙЁРЛАНМОҚДАЛАР

ЗАРБДОР ҚУРИЛИШНИНГ ЖОНКУЯРЛАРИ

ҚЎРИҚ ЕР ПАХТАСИ

ДЎСТЛИК, (Сирдарё области). Қўриқ ердаги Ленин номли совхознинг Тўлан Дадажонов бошлиқ бригадаси далаларида дастлабки кўсаклар очила бошлади. Бу ерда яхши парвариш қилинган ғўза Мирзачўлдаги бошқа хўжаликлардагига нисбатан тезроқ ривожланмоқда. Ғўза қатор оралари олти марта тўла-тўкис ишланди. Ғўза парваришини йиғим-теримга тушилгунча давом эттиришга — экинни тағин икки марта культивация қилишга аҳд қилинди.

Пешқадам механизаторлар 120 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан «оқ олтин» топширамиз, деб ваъда бермоқдалар. Ҳосилнинг ҳаммасини машинада териб олишга қарор қилинди. Тўлан бултур тўрт қаторли пахта териш агрегатида 650 тонна пахта терган бўлса, бу йил машинасининг бункеридан хирмонга ўтган йилдагидан ҳам кўпроқ пахта тўкмоқчи.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ ҲАЁТИДА МУҲИМ ДАВР

Ўзбекистон партия ташкилотларида навбатдаги ҳисобот ва сайловлар бошланди. Бу йил ҳисобот ва сайловлар партия группаларида, цех партия ташкилотларида, парткомлар бўлмаган партбюро ёки партия коллективининг секретари сайланган бошланғич партия ташкилотларида ўтказилади.

Область, шаҳар, район партия комитетлари бошланғич партия ташкилотларининг структурасини такомиллаштириш учун, айниқса сўнгги йилларда қунт ва сабот билан ишладилар. Бунинг шарофати билан партия қуйи звеноларининг тармоғи ўсди ва кенгайди. Кейинги йиллар ичида республикамизда олти мингдан кўпроқ цех партия ташкилотлари тузилди, группалар эса икки баравар кўпайди. Ҳозир Ўзбекистон Коммунистик партияси сафларида ўн саккиз ярим мингга яқин цех ташкилоти, тўққиз мингдан ортиқ партия группаси бор.

Эндиликда партиявий иш маркази план бажарилиши ҳал этилаётган ишлаб чиқариш участкаларга кўчирилмоқда. Шу боисдан кўпгина саноат корхоналарида, қурилиш ташкилотларида, колхоз ва совхозларда партия қуйи звеноларини тузишга катта эътибор билан қаралмоқда. Масалан, В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи партия ташкилотига 600 коммунист уюшган, корхонанинг ҳамма асосий цехларида, ишлаб чиқариш бўлимларида цех ташкилотлари ишлаб турибди, улар ҳузуридаги партия группаларининг сони қирқдан ортади. Андижон областидаги «Правда Востока» колхозининг ҳамма бригадаларида, гараж ва фермасида цех партия ташкилотлари самарали иш олиб бормоқда.

Партия ташкилотининг ана шундай мукаммал структураси унинг обрў-эътиборини яна ҳам оширади, ҳар бир кишининг дилига йўл топишга имкон беради, коллективни уюштиришда, уни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашда муҳим омил бўлади. Партия қуйи звеноларининг ишлаб чиқаришга тобора яқинлашуви корхона ишига партиявий таъсирни кучайтиради, коммунистларни жамоатчилик ишига кенгроқ тортишга, партия активининг яна ҳам кўпайишига ёрдам беради. Цех, бригада, ферма ва бошқа ишлаб чиқариш участкаларида партия ташкилотларининг тузилиши ўзини оқлади, бу ишни бундан буён ҳам собитқадамлик билан ўтказиш, партия ташкилотларининг структура тузилишини бундан буён ҳам такомиллаштираверииш керак.

Ҳали айтиб ўтганимиздек, партия ташкилотлари ҳаётида муҳим давр — ҳисобот ва сайловлар бошланди. Ҳисобот ва сайлов йиғилишларини юқори ғоявий ва ташкилий савияда, партия ички демократияси принципларига қатъий риоя қилиб ўтказиш лозим, токи бу йиғилишлар коммунистлар активлигини оширишга, партия ташкилоти фаолиятини яна ҳам кучайтиришга хизмат қилсин.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларини тайёрлаш ва ўтказиш кезларида коммунистларнинг диққат-эътибори шу куннинг энг муҳим вазифаларига қаратилиши табиийдир. Область, шаҳар ва район партия комитетларининг яқинда бўлиб ўтган пленумларида партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик масаласи муҳокама қилинди. Бундан буён ҳам партия ташкилотларининг обрў-эътиборини янада ошириб бораверииш, коммунистларнинг активлигини ва ташаббускорлигини кўтариш асосий вазифалардандир.

Партия йиғилишини — партия ташкилоти амалий фаолиятининг бамисоли ойнаси дейиш мумкин. Партия йиғилиши ҳисобот ва сайлов, коллегиаллик ва интизом, ижрони текшириш ва ташкил этиш, танқид ва ўз-ўзини танқид, кадрларни ва ҳамма коммунистларни тарбиялаш каби партия ҳаёти нормалари ва партиявий раҳбарлик принципларини қамраб олади ва акс эттиради. Коммунистларни тарбиялаш мактаби бўлган партия йиғилишларининг ролини яна ҳам кўтариш мақсадида уларни барвақт тузилган план асосида ўтказиш эндиликда расм бўла бошлади. Урганч районидаги Охунбобоев номли колхозда ҳисобот-сайлов йиғилиши шундай план асосида ўтказилган эди: Партмомнинг топшириғи билан қирқ олти коммунист бригада ва ферма партия ташкилотлари фаолияти билан танишди, колхозчилар билан бафуржа гаплашиб хўжаликдаги аҳвол ҳақида уларнинг фикрини синчиклаб ўрганишди. Ҳисобот докладига ва йиғилиш қарори лойиҳасига материаллар ва таклифлар тўплашди. Партком вазифа топширган кишилар уч гуруҳга бўлинишди. Биринчи гуруҳ хўжаликка партиявий раҳбарлик масалаларини, иккинчиси бригада ва фермаларда партия йиғилишлари қандай тайёрланаётгани ва ўтказилаётганини, коммунистлар партия топшириғини қандай бажараётганини ўргандилар. Учинчи гуруҳ диққат марказида — ғоявий-сиёсий тарбия масалалари, партия маорифи шохобчасида коммунистларнинг ўқуви қандай ташкил этилгани, клуб, радиоузелнинг иши ва бошқа масалалар турди. Хуллас, хўжаликнинг ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаёти чуқур ва ҳар томонлама таҳлил этилди. Партия йиғилиши юқори ғоявий ва ташкилий савияда ўтиб, партия ташкилоти ҳаётида чуқур из қолдирди. Ана шу ва шунга ўхшаш тажриба таҳсинга лойиқдир ва кенг ёйишга моликдир.

Саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари коммунистларининг эътибори ҳисобот-сайлов йиғилишларида беш йиллик планларини муддатидан илгари бажаришга, техника тараққиётини яна ҳам жадаллаштиришга, корхонанинг юз-кўзи бўлган маҳсулот сифатини кўтаришга қаратилиши лозимлиги аёндир.

СССРнинг шонли юбилейи йилида социалистик мусобақанинг янги-янги қирралари, жилвалари намоён бўлмоқда. Саноатнинг бутун-бутун тармоқларини қамраб олаётган, қардош республикалар индустрияси ходимлари ўртасидаги мусобақани қизитиб юборган «Минглар шартномаси» ана шу жилваларнинг биридир. Юбилей йилида социалистик мажбуриятларнинг тўла бажарилишига эришиш — саноат ходимларининг бурчидир.

Республикамиз пахтакорлари табиий-иқлим шароитлари бир қадар оғир келган бу йил ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун сабот-матонат билан, кўп йиллик тажриба, илм-фан ютуқлари, қудратли техникани ишга солиб меҳнат қилмоқдалар. Қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш, механизациялаш, химиялаштириш, ҳосилдорликни кўтариш, чорвачиликни юксалтиришда колхозлардаги бригада ва совхозлардаги бўлим партия ташкилотларининг роли тобора ортиб бормоқда. Ҳисобот-сайлов йиғилишларида улар ишга якун ясаб, қўлга киритилган ютуқларни бафуржа таҳлил қиладилар, резервларни аниқлаб оладилар, янги марраларни белгилайдилар.

Маълумки, партия XXIV съездининг қарорига мувофиқ, илмий-тадқиқот институтлари, ўқув юртлари, маданий-оқартув ва даволаш муассасаларининг партия ташкилотларига маъмурият фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқи берилди. Бу партия ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида ишни қайта қуриш қандай бораётганлиги синчковлик билан таҳлил этилиши, тўпланган тажриба умумлаштирилиши керак.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида идеология ҳамда партиявий-ташкилий ишларга катта аҳамият берилади. Коммунистлар анжуманида ана шу масалалар қанчалик пухта, қанчалик синчковлик ва ишчанлик билан муҳокама қилинса, партия ташкилотларининг жанговарлиги, авангардлиги шу қадар ўсади, обрў-эътибори шу қадар кўтарилади.

Партия группалари, цех партия ташкилотлари ҳамда парткомлари бўлмаган бошланғич ташкилотларда ҳисобот-сайлов йиғилишларини юксак ғоявий ва ташкилий савияда ўтказайлик.

ЧЕКАНКА ТАМОМЛАНДИ

Ўзбекистон хўжаликларида қарийб 1 миллион 700 минг гектар майдоннинг ҳаммасида ғўза чеканка қилиб бўлинди. Пахтанинг пишиб етилишини таъминлайдиган бу муҳим агротехника тадбири 280 минг юқори унумли машиналарнинг ёрдамида ўтказилди. Сирдарё областининг механизаторлари икки юз минг гектардан ортиқроқ майдондаги ғўзани механизация воситасида чеканка қилдилар. (ЎзТАГ).

МАШИНАЛАР ШАЙ

«Зангори кема» капитанларининг иши ҳар қачонгидан кўпайган. Улар агрегатларни теримга шайлаб қўйиш учун тинмай меҳнат қилмоқдалар. Оққўрғон районидаги йирик пахтакор хўжалик — «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхози механизаторлари машиналарни мавсумга тайёрлашда пешқадамликни қўлдан бермаяптилар. Сифатли ремонтдан чиқарилган машиналар сафга тизилмоқда. Суратда: 1-бўлимнинг катта мастери Музаффар Шахмонов ва механик ҳайдовчи Жўлдибой Имонқуловлар теримга старт кутиб турган машиналарни кўздан кечирмоқдалар.

И. ГЛАУБЕРЗОН фотоси.

Машина теримига қандай тайёрланяпсиз?

ТАРАДДУД

Областимизда теримни механизациялаш даражаси йилдан-йилга ошиб боряпти. Лекин бу соҳада ҳали жиддий камчиликлар мавжуд. Умумий ҳосилнинг 50-60 процентини машинада тераётган хўжаликлар билан бир қаторда, машина терими планини ҳар йили бажармаётган колхоз ва совхозлар бор. Бизнингча, бунинг сабабларидан бири — мавсумни ҳар томонлама шай бўлиб кутиб олмаслик ва машина теримини ўтказишда ташкилотчилик, омилкорлик етишмаслигидадир.

Машина теримининг муваффақияти, даставвал, бу ишга олдиндан пухта ҳозирлик кўрилишига боғлиқ. Тараддуд ишларининг кўлами эса кенг. Техникани тахт қилиш, агрегатларни малакали механизаторлар билан етарли миқдорда таъминлаш, ғўзани машинабоп қилиб ўстириш, ўсимлик баргини тўктириш, далани тайёрлаш ва бошқа талай тадбирлар ўз вақтида, бекаму-кўст бажарилиши керак.

Колхозимизда ҳар йилгидек бу йил ҳам машина теримига тайёргарлик ишларини эрта баҳорданоқ қизитиб юбордик. Майда карталар яхлитлаштирилиб ва текисланиб, чигит эрта экилди. Мавжуд 40 та терим машинаси сифатли ремонт қилинди. Янгидан иккита «Ўзбекистон» агрегати сотиб олиниб, тўрт қаторли машиналар сони 10 тага етказилди. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси колхозда очган курсни 25 қиз битириб, механик-ҳайдовчилик гувоҳномаси олди. Бу мавсумда 80 дан ортиқ йигит ва қиз «зангори кема»ларни бошқаради.

Энди ўтган йилги кўрсаткичлар, бу йилги режалар тўғрисида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Беш йилликнинг биринчи йилида хирмонимиз баракали бўлди. 1555 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 42 центнердан «оқ олтин» йиғиб олинди. Планда кўзда тутилган 2800 тонна ўрнига 3180 тонна пахта машиналар билан терилди. Қўлда терилган ҳар центнер пахтанинг таннархи 37 сўмни, машинада йиғиб олинган ҳар центнер пахтанинг таннархи эса 23 сўмни ташкил этди. Шу рақамнинг ўзи машина терими иқтисодий жиҳатдан каттагина фойда келтиришини кўрсатиб турибди.

СССРнинг 50 йиллик юбилейи шарафига пахта ҳосилдорлигини 45 центнерга етказиш — колхозимиз азаматларининг қатъий аҳдидир. Бу йилги планимиз — 5600 тонна, социалистик мажбурият эса 7000 тонна. Камида 3500 тонна пахтани «зангори кема»лар билан йиғиб олишга қарор қилинди.

Машина теримига 1000 гектар майдон ажратилди, бунинг 300 гектарига чигитнинг «Тошкент» нави экилди. Далаларнинг катта қисми 30 — 50 гектарли йирик карталардан иборат. Ғўзалар калта бўғин, машинабоп қилиб ўстирилди. Далалар ўз вақтида бегона ўтдан тозаланиб, тез-тез юмшатиляпти, оби-тобида суғорилмоқда. Механизаторлар ўзлари терадиган даладаги ғўзага ўзлари ишлов беришяпти.

Механизаторлар мусобақасига қўшилган кўпгина «пўлат от» суворийларининг мулоҳазаларини «Совет Ўзбекистони» газетаси саҳифаларида ўқиб, биз ҳам илғорларнинг олижаноб ҳаракатига қўшилишга бел боғладик. Механик-ҳайдовчиларимиз юксак мажбуриятлар олдилар. Рўзимат Қурбонов, Жумагул Иброҳимова, Йўлдош Бобожонов, Рўзика Бекжонова каби талай механизаторлар мавсумда 200 — 250 тоннадан пахтани бункерлардан тўкишга жазм этишди.

Коммунист Рўзим Худоёров бошлиқ бригада қум этагида очилган 52 гектар янги ерда пахта етиштирмоқда. Бригада бутун ҳосилни машинада териб олишга бел боғлади. Комплекс механизациялашган бу пешқадам бригаданинг аъзолари 50 центнерчилик ҳаракатига қўшилиб, шу кунларда ғўза парваришини қизгин давом эттирмоқдалар, ҳосилга-ҳосил қўшмоқдалар. Ленин орденли Одамбой Эркаев, Шокир Султонов бошлиқ бригадаларда ҳам ҳосил тўплаш, айниқса машинага ажратилган далаларда ғўзага ишлов бериш намунали олиб борилипти.

Биз шу кунларда терим техникасини яна бир карра кўздан кечирмоқдамиз. Агрегатларга техника хизмати кўрсатиш, пахта ташийдиган транспорт воситаларини тахт қилиш, эҳтиёт қисмларни ғамлаб қўйиш, барг тўктирадиган химикатларни тайёрлаш каби ишларга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Чунки пухта тараддуд терим муваффақиятини ҳал этади.

Р. БОБОЖОНОВ,
Шовот районидаги «Москва» колхозининг инженери.

ТУЯМЎЙИН ГИДРОУЗЕЛИ ҚУРИЛИШИДА

Тўққизинчи беш йиллик Директиваларида алоҳида қайд этилган йирик Туямўйин гидроузели қурилиши шу кунларда ҳар қачонгидан ҳам тез суръатлар билан давом эттириляпти. Бетончилар, арматурачилар, пайвандчилар ва кўп сонли механизаторлар белгиланган объектларни барвақт қўлдан чиқариш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилаётирлар. Яқинда рассом И. Циганов ана шу қурилиш объектида бўлиб, гидроузелнинг пешқадам бунёдкорларидан бир нечтасининг расмларини чизиб қайтди. Расмларда: 1. (чапдан) Туямўйин гидроузели қурилишининг механиги Карим Кутлимуродов. Коммунистик меҳнат зарбдори номини олган бу меҳнатсевар йигит гидроузел котловани қурилишидаги механизмларни мунтазам ишлаши учун жон куйдирмоқда. 2. Гидроузел котлованини тезкорлик билан қазиётган М. Қиличев бошлиқ экскаваторчилар бригадасининг иши. 3. Розим Матёқубов. Бу шижоаткор ишчи экскаватор-машинисти бўлиб ишлаяпти. Яқинда унга коммунистик меҳнат зарбдори деган ном берилди.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ А. П. Кириленко ва КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ К. Ф. Катушев 17 августда Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари, Вьетнам масаласига бағишланган Париж кенгашида қатнашувчи ВДР делегациясининг махсус маслаҳатчиси ўртоқ Ле Дик Тхони қабул қилдилар. Ўртоқ Ле Дик Тхо Париждан ватанига қайтатуриб Москвага келган эди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида Совет Иттифоқи билан Вьетнам Демократик Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш, Вьетнам халқи курашининг ривожланиши билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинди.

Ўртоқ Ле Дик Тхо Вьетнам халқи уч фронтда — ҳарбий, сиёсий ва дипломатик фронтда чинакам тинчлик учун, ўз ватанининг мустақиллиги ва озодлиги учун кураш олиб боришга қатъий қарор берганлигини таъкидлаб ўтди. Ўртоқ Ле Дик Тхо курашаётган Вьетнамга доим ва самарали ёрдам бераётганлиги учун КПСС Марказий Комитетига ҳамда Совет ҳукуматига чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилди.

Совет томони Вьетнам халқининг қаҳрамонона курашини, можарони тинч бартараф қилиш юзасидан Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати ва Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукумати илгари сурган ижобий таклифларни қатъиян қўллаб-қувватлаётганлигини билдирди, Америка авиациясининг Шимолий Вьетнамни ваҳшиёна бомбардимон қилишни кучайтирганлигини, Шимолий Вьетнам портларини миналаштириб, қамал қилаётганлигини қоралади. Совет Иттифоқи қардош Вьетнам халқига унинг ҳаққоний иши тўла ғалаба қозонгунча бундан буён ҳам иқтисодий ва ҳарбий ёрдам, маънавий-сиёсий мадад беравееради.

Суҳбатда Вьетнам Демократик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси ўртоқ Во Тхук Донг ва Вьетнам масаласига бағишланган Париж кенгашида қатнашувчи ВДР делегациясининг аъзоси ўртоқ Фан Хиен ҳозир бўлдилар.

ЎШ ОБЛАСТИНИНГ ПАХТАКОРЛАРИ АНДИЖОН ДАЛАЛАРИДА

АНДИЖОН, 17 август. (ЎзТАГ мухбири). Қирғизистон ССРнинг Ўш областидан келган ўзаро текшириш бригадаси Андижон область меҳнаткашлари ўзларининг социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликлари билан тўрт кун мобайнида танишиб чиқдилар. Меҳмонлар бир қанча районларнинг пахта далаларида бўлиб, ғўзаларнинг ўсиши кўнгилдагидек эканлигини, деҳқонлар ҳосил тўплаш ойида зўр ғайрат билан меҳнат қилаётганликларини таъкидладилар. Улар машиналарнинг терим ишларига қандай тахт қилиб қўйилганлигини ҳам текширдилар. Қирғизистон вакиллари бир қанча танқидий мулоҳазаларини айтдилар ва тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Андижон областининг ўзаро текшириш бригадаси Ўшга жўнаб кетди.

ЧОРВАГА ЭЪТИБОР СУСТ БЎЛГАЧ...

ОЛТИАРИҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Сўнгги йилларда Олтиариқ районида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш планлари сурункасига барбод бериб келинаётир. Саккизинчи беш йилликда районда гўшт тайёрлаш плани атиги 88,2 процент, сут — 97,5, тухум 90,1, жун 57,1 процентгина бажарилди. Шу давр ичида ем-хашак экинлари майдони 261 гектарга камайиб кетди.

Беш йилликнинг биринчи йилида гўшт етиштириш плани фақат 79,2 процент, тухум 77,9 процентгина адо этилди. Сигирларни кўпайтириш плани 89,1 процент, қўйларни кўпайтириш плани эса 85,9 процентда қолиб кетди.

Қатор хўжаликлар гўшт етиштиришда пала-партишликка, ҳатто кўз бўямачилик қилишгача бориб етмоқдалар. Кўпгина колхозлар гўшт планини бажариш учун сўнгги пайтларда аҳолидан 5,5 мингдан кўпроқ мол сотиб олдилар.

Шу йилнинг ярим йиллик якуни қараб чиқилса бу соҳадаги планлар аксарият хўжаликларда яна барбод берилаётгани маълум бўлади. М. Горький номли, Ленин номли хўжаликларда совликлар 23—28 процентгача камайиб кетган.

Бу ачинарли аҳвол шу йил 17 август куни Олтиариқ район партия комитетининг пленумида тилга олинди. Область партия комитети бюро аъзолари, барча районлар партия комитетларининг биринчи секретарлари қатнашган мазкур пленумда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг IV пленуми қарорлари асосида чорвачиликни ривожлантириш юзасидан Олтиариқ район партия комитети ҳисоботи тўғрисида Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг шу йил 26 июлда қабул қилган қарори ҳақида Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ф. Шамсиддинов доклад қилди. Унда район чорвачилигида йўл қўйилаётган камчиликлар рўй-рост очиб ташланди.

Ўтган йили райондаги жами 17 колхоздан биттасигина гўшт сотиш планини уддалаган, тўрт хўжалик сут, 12 хўжалик тухум сотиш топшириғини бажаролмаган.

Докладчи бунинг сабабини аниқ ва конкрет мисоллар асосида кўрсатиб ўтади. Район партия комитети ва райкомнинг бюро аъзолари, райижроком раҳбарлари КПСС Марказий Комитетининг чорвачиликни ривожлантириш ҳақидаги ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг IV ҳамда VI пленумлари кўрсатмаларини бажаришга совуққонлик билан қарагачлар. Шуниси ачинарлики, чорвачилик фермаларини ихтисосли, тадбиркор кадрлар билан мустаҳкамлаш район раҳбар ташкилотларининг хаёлига ҳам келмаган, аксарият фермаларда чорвачиликдан мутлақо хабарсиз, айтиш мумкинки тасодифий одамлар раҳбарлик вазифаларида ишламоқдалар. 36 чорвачилик фермасининг 8 тасинигина мутахассислар бошқараётгани буни кўрсатиб турибди. Чорвачилик фермаларини механизациялашга ҳам лоқайдлик билан қаралмоқда. Жуда кўп иш жараёнлари қўл кучи билан примитив усулда бажариляпти, фермаларда социалистик мусобақа йўлга қўйилмаган. Буларнинг ҳаммаси районда чорвачиликнинг норентабель, хўжаликларга зарар келтирадиган тармоққа айланишига сабаб бўляпти.

Доклад юзасидан бўлган музокараларда биринчи бўлиб райондаги «Партия XXII съезди» колхозининг раиси ўртоқ К. Файзиматов сўзга чиқади. У район хўжаликларида чорвачиликнинг ачинарли аҳволга тушиб қолиши объектив сабабларини очиб ташлади. Жумладан янги чорвачилик комплекслари қурилиши суст бормоқда. Музокарада қатнашган район қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғининг ўринбосари А. Усмонов район партия, совет ташкилотлари раҳбарларининг чорвачиликни ривожлантиришдаги бир ёқлама, қолоқ иш услубларини қоралади.

Район бош ветеринар врачи А. Икромов, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси бошлиғи Х. Усмонов, нефтни қайта ишлаш заводи директори В. А. Воронин, район ижроия комитети раиси А. Маматхонов ва бошқа ўртоқлар ҳам музокараларда қатнашиб, йўл қўйилган хатоларни бартараф этиш ҳақида фикр ва мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси Олтиариқ район партия комитети ҳамда бюросининг чорвачиликка раҳбарлик бўйича ноқобил иш практикасини қоралади ва бунинг учун райкомнинг биринчи секретари Т. Мирзаматовни вазифасидан четлаштирди. Пленум қатнашчилари бу қарорни якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Пленумда қабул қилинган қарорда хўжаликнинг бу соҳасида йўл қўйилган жиддий камчиликларни бартараф этишга оид конкрет тадбирлар белгиланди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ И. Р. Қурбонов иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Пленум ташкилий масалани ҳам қараб чиқди. Район партия комитетининг биринчи секретари ва райкомнинг бюро аъзоси қилиб ўртоқ Х. З. Зокиров сайланди.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЧОРВАЧИЛИК ИСТИҚБОЛИ

ЮКСАК МАРРАЛАР

* ЧОРВАДОРЛАРНИНГ БЕШ ЙИЛЛИК РЕЖАЛАРИ
* *10 МИНГ ТОННА ГЎШТ*
* ҲАР БИР ҚОРАМОЛ—400 КИЛОГРАММ ТОШ БОСАДИ
* *СУТ, ЖУН, ТУХУМ СЕРОБ БЎЛАДИ*
* ЯНГИ ОЗУҚА РЕЗЕРВЛАРИ
* КОММУНИСТЛАР—ЧОРВАЧИЛИК ҒАМХЎРИ

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Оҳангарон район чорвадорларининг 1972—1976 йилларга мўлжалланган социалистик мажбуриятларини маъқуллади. Бу—республикамиз олий партия органининг чорвачилик маҳсулотлари етиштиришга ихтисослашган янги районга алоҳида эътибор бераётганини кўрсатади. Қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоқларидан бири бўлган чорвачиликнинг янада ривожлантирилиши аҳолини энг зарурий озиқ-овқат маҳсулотлари билан яхшироқ таъминлаш имконини беради.

Районимиз чорвадорлари зиммага олган мажбуриятларнинг асоси — қорамоллар сони ва уларнинг маҳсулдорлигини жадал суръатлар билан кўпайтиришдан иборат.

Биз йирик қора моллар сонини 1976 йилда икки баравар кўпайтириб, 26 минг бошга, шу жумладан, сигирлар сонини 1972 йилдаги 4,2 минг ўрнига 6 минг бошгача етказмоқчимиз. Ҳар бир сигирдан 2,8 минг килограммдан сут соғиб олишни мўлжаллаяпмиз. Бу 1971 йилдагидан 600 килограмм кўпдир. Бу бизга сут тайёрлашни 15 минг тонна, яъни 2,6 марта кўпайтириш имконини беради.

Гўшт етиштириш 10 минг тоннага етади, яъни 1971 йилга нисбатан 4,8 баробар кўпаяди. Бу соҳадаги асосий резервимиз чўчқачиликни ривожлантиришга қаратилган. Мавжуд фермаларни кенгайтириш ва янги чўчқачилик комплекслари барпо этиш туфайли чўчқаларни 7,8 баробар кўпайтириб, улар сонини 84 минг бошга етказамиз.

Бундан ташқари қўй ва эчкилар, паранда ва қуёнлар сонини ҳам анча ошириш кўзда тутиляпти. Гўштга топшириладиган қора молнинг ўртача вазни 400 килограммга, қўйнинг вазни 50 килограммга, чўчқанинг вазни 115 килограммга етказилади, тухумга кирган ҳар бир товуқдан йилига 136 донадан тухум олинади. Тухум тайёрлаш 3 баробар, жўн тайёрлаш 2 баробар кўпаяди.

Коммунистлар, районимизнинг барча меҳнаткашлари юксак марраларни кўзлашаётганини яхши тушуниб, қабул қилинган мажбуриятларни амалга ошириш учун катта масъулият олганликларини ҳис этиб туришибди. Айни пайтда белгиланган планларнинг амалга оширишга уларнинг ишончлари комил. Чунки юксак социалистик мажбуриятлар тўғрисидаги ғоя омма орасида — бригадаларда ва фермаларда туғилди.

Бултур коммунистларнинг ташаббуси билан «Оҳангарон-1» совхози коллективи беш йилликни 4 йилда бажариш мажбуриятини олган эди. Бу хўжаликнинг чорвадорлари бу йил СССР олтин юбилейи шарафига меҳнат вахтасида туриб, аввал қабул қилган мажбуриятларини қайта кўриб чиқдилар ва беш йилга мўлжалланган кўрсаткичларга 3,5 йилда эришишга қарор қилдилар.

Район партия комитети бу ташаббусни маъқуллаб, совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига ташаббускорларнинг тажрибаларини, ўз хўжаликларининг имкониятларини ўрганиб чиқишни ва шу асосда беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш тадбирларини ишлаб чиқишни тавсия этди.

Совхозлар тақдим этган тадбирлар район мутахассислари томонидан яхшилаб ўрганиб чиқилди ва шу асосда тайёрланган район мажбуриятлари бошланғич партия ташкилотларининг очиқ партия йиғилишларида, сўнгра райком бюросида муҳокама қилинди. Йиғилишларда ва бюрода қўйилган вазифаларни амалга оширишнинг асосий йўналишлари ва бош йўллари белгилаб олинди. Чорвачиликда тубдан бурилишнинг асоси хўжаликни юритишнинг интенсив методларига ўтишдан иборат эканлиги алоҳида таъкидланди. Бу эса чорвадор кадрларнинг малакасини ошириш, мустаҳкам озуқа базаси вужудга келтириш, наслчилик ишини яхшилаш ва фермаларни комплекс механизациялаш демакдир.

Район партия комитети бошланғич партия ташкилотлари ишини худди ана шу масалаларга қаратмоқда.

Районимиз хўжаликларида чорвачилик асосий тармоққа айланганига ҳали бир йил ҳам тўлгани йўқ. Кўпчилик совхозлар ҳозир ҳам хилма-хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирмоқдалар. Шунинг учун ҳам биздаги проблемалардан бири чорвадор кадрларни ўстириш ва мустаҳкамлашдир. Бу борада анча ишлар амалга оширилди. Район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бош зоотехниги Н. Я. Мишеев, «Ғаллақудуқ» совхозининг директори Г. П. Гриценко, «Оҳангарон-1» совхозининг директори С. Султонов, «Серго» совхозининг бош инженери З. Э. Жўгаев ва бошқа кўпгина ўртоқлар ўзларининг юксак малакали мутахассис, ўз ишининг устаси эканликларини кўрсатдилар.

Ҳозирги кунда район коммунистларининг учдан бир қисми бевосита чорвачиликда ёки озуқа тайёрлашда ишламоқда. Уларнинг кўпчилиги янги ва илғор методларнинг ташаббускорлари, социалистик мусобақанинг етакчилари бўлиб чиқмоқдалар.

«Оҳангарон-1» совхозининг сут тайёрловчиси Хилва Жаҳоналиеванинг номи бутун районга маълум. Юксак малакали соғувчи, 30 йиллик тажрибага эга бўлган коммунист, район партия комитетининг аъзоси Х. Жаҳоналиева райондаги барча сут соғувчиларни ҳар бир соғин сигирдан йилига 3000 литрдан сут соғиб олишга чақирди. Сигирларнинг юксак маҳсулдорлиги учун курашда унинг ўзи бошқаларга ўрнак бўляпти. Ярим йил ичида Х. Жаҳоналиева ҳар бир сигирдан 1765 литрдан сут соғиб олди. Райондинг неча ўнлаб сут соғувчилари ундан намуна олиб, сут булоғини топширмоқдалар.

«Ғаллақудуқ» совхозининг коммунистлар М. Бекназаров ва А. Мавлонов бошлиқ бригадалари маккажўхоридан мўл ҳосил етиштирдилар. «Оҳангарон-1» совхозининг қорамоллар бригадири Пардаев ва бузоқбоқар М. Кўчимов сингари коммунистлар сутдор молларнинг зотини яхшилашда ташаббускорлик кўрсатмоқдалар. Шулар сингари бошқа кўпгина илғор чорвадорларнинг тажрибаси ва маҳорати районда ташкил этилган илғор тажрибалар мактабида ўтказилаётган машғулотларга асосий мавзу қилиб олинмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, юксак малакали чорвадорлар районимизда ҳали кам. Шунинг учун ҳам биз чорвачилик техникуми очмоқчимиз. Бунинг учун район марказида бино ҳам бор. Техникумни малакали ўқитувчилар ҳамда ускуналар билан таъминлашда бизга ёрдам керак.

Асосий майдонимиз шартли-суғориладиган ёки лалми-ерлардан иборат бўлган бизнинг район шароитида мустаҳкам озуқа базаси яратиш унча осон иш эмас. Шунга қарамай, бу борада ҳам анчагина ишларни амалга оширдик. Белгиланган 29 минг тонна дағал ҳашакдан 27 минг тоннасини тайёрлаб қўйдик, шу жумладан 18 минг тонна, пландагидан икки баравар зиёд сенаж бостирдик. Силос бостириш, қаттиқ пояли ўтлардан пичан тайёрлаш ишлари жадал олиб борилаётир. Ниятимиз бир ярим йиллик озуқа тайёрлаш.

Биз озуқабоп майдонни 18 дан 22,7 гектарга кўпайтиришни мўлжаллаяпмиз. Шу жумладан, бедапояларни 3,3 дан 7,6 минг гектаргача, маккажўхори майдонини 2 марта, силос бостиришни эса 44 процентга кўпайтирмоқчимиз. Аммо бу борада ҳам бизнинг асосий резервимиз ҳосилдорликни оширишдан иборат. Суғориладиган майдонларда беда ҳосилдорлигини 140-150 центнердан-га, лалмикор ерларда эса 40-50 центнерга етказишни чамалаб турибмиз. Маккажўхори донининг ҳосилини гектар бошига 50 центнерга, кўкпоясини эса 500-600 центнерга етказмоқчимиз.

Кўзлаётган мақсадларимизга эришишда биз илғорлар тажрибасига таянамиз. Масалан, «Оҳангарон-1» совхози партия ташкилотининг тажрибаси диққатга сазовор. Коммунистлар ташаббуси билан бу ерда 70 гектар қўриқ ер ўзлаштирилди ва биринчи йилиёқ маккажўхорининг гектаридан 350 центнердан кўкпоя олинди. Беда ўрими пайтида учта махсус отряд тузилиб, уларга коммунистлар бошчилик қилдилар. Бу отрядлар 16 кун ичида йиллик пландаги 1200 ўрнига 4260 тонна сенаж тайёрладилар.

Ем-хашак озуқаси тайёрлашни кўпайтириш учун бизга область ва республика ташкилотларининг ёрдами ниҳоятда зарур. Энг аввало ерларимизнинг сув таъминотини яхшилаш ва янги ерларни ўзлаштириш учун хўжаликларни етарли зарур техника воситалари билан таъминлаш керак.

Бизда, шунингдек, яйловларни кенгайтириш юзасидан ҳам тадбирлар белгиланди. Яйловларни суғоришга, чорвачилик биноларни, маданий-маиший бинолар қуришга алоҳида эътибор бермоқдамиз.

Моллар зотини яхшилаш соҳасида ҳам маълум ишлар олиб борилялти. Кўпгина хўжаликлар шу йилнинг ўзида ёки келаси йилнинг биринчи ярмида фақат бир хил зотдаги сигирларга эга бўладилар. Қўйчиликда эса юқори маҳсулли Оҳангарон гўштдор-сержун зотини кўпайтирмоқчимиз.

Биз ўз мажбуриятимизда 1976 йилнинг охиригача механизациялаш даражасини сут соғишда 90 процентга, озуқа тайёрлаш ва тарқатишда 70 процентга, молхоналарни тозалашда 75 процентга етказишни белгилаб қўйдик. Шу мақсадда ҳозирнинг ўзидаёқ анчагина ишларни бажаришга эришдик. Бироқ, фермани механизациялаш учун ҳам бизда техника етишмаяпти. Бу соҳада биз «Узсельхозтехника» ташкилотидан амалий ёрдам кутмоқдамиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллаган юксак мажбуриятлар Оҳангарон чорвадорлари орасида социалистик мусобақанинг янги тўлқинини мавжлантириб юборди. Бошланғич партия ташкилотлари илғор тажрибани пропаганда қилишнинг ва маънавий жиҳатдан рағбатлантиришнинг янги-янги форма ва методларини ишлаб чиқмоқдалар ва амалга оширмоқдалар.

Еш бузоқлар кунда тортиб турилибди. Энг юқори кўрсаткичга эришган бузоқбоқарларга пул мукофоти берилади. Барча хўжаликларда меҳнат шуҳрати тахтаси ўрнатилди. Бу ҳурмат тахталари устига ҳар куни энг яхши натижаларга эришган сут соғувчилар шарафига учтадан Қизил байроқ ўрнатилди. Ҳар кварталда хўжаликлар ўртасидаги мусобақаларга якун ясалиб, голибларга кўчма Қизил байроқ ва пул мукофоти топширилади.

Шуни ҳам алоҳида қайд қилиш керакки, чорвачиликни юксалтириш фақат қишлоқ хўжалик партия ташкилотларининггина эмас, балки саноат корхоналари партия ташкилотларининг ҳам умумий ишига айланди. Цемент, пластмасса комбинатлари, темир-бетон буюмлари заводи ва бошқа ташкилотларнинг коллективлари чорвадорларга амалий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Чорвадорлар ўртасида социалистик мусобақанинг қизиб кетгани, уларнинг меҳнатдаги жонбозлиги, районимиз барча меҳнаткашларининг чорвачиликни янада ривожлантириш тўғрисидаги ғамхўрлиги —кўзланган марраларни эгаллашга қатъий ишонч туғдирмоқда.

Х. ОБИДОВ,
Оҳангарон район партия комитетининг биринчи секретари.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

КОСМОЛЁТДА ОРАНЖЕРЕЯ

Латвия ССР Фанлар академияси Биология институти ходими А. Миллер ўзи ўтказган тадқиқотларига асосланиб шундай фикрга келди: агар Марсга тахминан уч йил ичида училадиган бўлмиса, у ҳолда уч космонавт ўзлари билан 3000 килограмм озиқ-овқат концентратлари ва ана шунча кислород олишларига тўғри келар экан.

Бундан бошқа ҳам йўли бор—космолётда оранжерея (ўсимликларни совуқдан сақлаш ва ўстириш учун қилинган ойнаванд иссиқ хона) ташкил этиш мумкин. Бундай ғояни ўз вақтида космонавтиканинг асосчиси К. Э. Циолковский ҳам илгари сурган эди. Бундай система космонавтларни озиқ-овқат, кислород, сув билан таъминлаш имкониятини беради. Кўрсатилган рейс учун ажратилган запас озиқ-овқатларнинг оғирлигини, А. Миллер ҳисоб-китобига кўра, 300 килограммгача камайтириш мумкин.

Тахминий ҳисобларга кўра, 16 квадрат метрга эга бўлган космик оранжереядаги ўсимликлар кема ичидаги ҳаводан суткасига 500 литрга яқин углекислота гази олар экан. Бундай миқдордаги углекислотани ҳар бир катта ёшдаги киши суткасига ўзидан ажратиб туради.

ВЕЗДЕХОД—ЎТ ЎЧИРУВЧИ

Велики-Луки шаҳарлик мутахассислар ўрмон ўт ўчирувчилари учун ҳар томонлама қулайликка эга бўлган универсал вездеход машинасини яратдилар. Бу машина табиий офат юз берган жойга ўт ўчирувчилар командасини, шунингдек, ўт ўчиришда қўлланиладиган турли кимёвий воситаларни олиб келишда жуда қўл келмоқда. Бундан ташқари вездеход ўзида бир тонна сувни сиғдира олади. Янги машина дарахтларни ағдариш ва зовурлар қазиш механизмлари билан ҳам жиҳозланган. Бир соат ичида у узунлиги 2 километр ва эни 10 метр бўлган ҳимоя майдончасини ҳосил қилиши мумкин.

Советлар мамлакатида

ҚОЗОҒИСТОН:

Селекцион марказ

Олмаота яқинида, шимолий Тянь-Шань тоғи этакларида селекцион марказ қурила бошланди. Бу ерда сунъий иқлим камераси, оранжереялар, ўсимликлар физиологияси ва биохимияси, цитология, радиоактив изотоплар лабораториялари барпо этилади.

Селекцион марказ коллективи баҳори ва кузги буғдойнинг, арпа, шоли ва бошқа экинларнинг янги навларини яратиш билан шуғулланади.

ҚИРҒИЗИСТОН:

Муддатидан олдин

Фрунзедаги автомобиль йиғув заводининг коллективи ғалла ўрим-йиғими давом этаётган районларга «ГАЗ-53Б» ағдарма машиналари етказиб бериш ҳақидаги катта буюртмани муддатидан бир ҳафта илгари бажарди. Юзлаб юк машиналари ортилган темир йўл составлари Россия Федерацияси, Қозоғистон, Урта Осиё республикаларига жўнаб кетди.

Корхона коллективи СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига мусобақалашиб, қишлоқ хўжалиги учун автомобиллар ишлаб чиқариш графигини анча ошириб адо этмоқда. Йил бошидан буён пландан ташқари саккиз юз минг сўмлик автомобиль реализация қилинди.

БЕЛОРУССИЯ:

Бинокорлар қурмоқдалар

Белоруссия пойтахтининг шарқи-жанубий чеккасида қурилиш майдончаси пайдо бўлди. Бу ерда республикада энг йирик бўлган тўртинчи уйсозлик комбинати қурила бошланди. Корхона йилига саҳни 267 минг квадрат метр уй-жой қуриш қувватига эга бўлади. Комбинат квартираларнинг планлаштирилиши яхшиланган уйлар учун заводда сифатли қилиб тайёрланган деталлар ва конструкциялар ишлаб чиқаради. Цехларда энг янги технология жараёнларидан фойдаланган ҳолда конвейер ишлаб чиқаришини барпо этиш кўзда тутилади.

Республикада уй-жой қурилишининг қудратли индустрияси вужудга келтирилмоқда. Йирик панелли ва катта ҳажмли уйлар қурадиган 12 комбинат, завод-цех ҳозирдаёқ ишлаб турибди. Гомелда, Новолукомлда ва бошқа саноат марказларида ана шундай корхоналар қурилмоқда. Беш йилликнинг охирига бориб йирик панелли ва катта ҳажмли уйлар қурадиган яна еттита завод ва тўртта цехни ишга тушириш мўлжаллаб қўйилди. Витебск ва Гроднодаги комбинатлар анча кенгайтирилади.

1975 йилда республиканинг йирик панелли уйлар қуриш қуввати бир ярим баравардан зиёд, катта ҳажмли уйлар қуриш қуввати эса қарийб тўрт баравар кўпаяди.

(ТАСС).

Қўқон суперфосфат заводининг инженерлари ва ишчилари чанг ва суперфосфат зарраларини тутиб қолувчи янги қурилма яратишди. Ҳозир бу қурилма тезкорлик билан монтаж қилиняпти. Суратда: завод марказий илмий-текшириш лабораториясининг аъзолари техник-химик А. Шубина, инженер-химик Е. Зимина ва химик-аналитик А. Сергеева ўртоқлар.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ).

КЛУБЛАРДА

Ўзбекистон ССР Марказий давлат архиви СССР 50 йиллигига бағишланган сайёр виставка ташкил этди. Бу виставкада Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи тузилиши арафасида ва бу иттифоқ ташкил топган даврда Туркистонда ленинча миллий сиёсатнинг амалга оширилишини ёритувчи ҳужжатларнинг фотосуратлари бор. Экспонатлар орасида СССРни ташкил этиш тўғрисидаги декларацияни, СССР Советлари биринчи съезди қатнашчиларининг фотосуратларини кўриш мумкин.

Навоий номли кинотеатрда очилган бу виставка шаҳардаги ишчи клубларида ҳам намойиш қилинади. (ЎзТАГ).

БИРИНЧИ ХАЛҚ ФОТОСТУДИЯСИ

Чирчиқ электр химия комбинати маданият саройининг ҳаваскорлардан иборат тузилган фотостудияси халқ студияси деган номни олишга сазовор бўлди. Бундан ўн тўрт йил муқаддам бу студияни бир неча ҳаваскор ташкил этган эди, ҳозирги вақтда эса, корхона ишчи ва хизматчиларидан 75 киши фотостудияда шуғулланмоқда. Студия қатнашчилари ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг портретлар галереясини яратдилар. Бу ерда фотовиставкалар уюштирилмоқда.

Чирчиқликлар олган фотосуратлар республика фотовиставкасида, кўпгина кўрик ва конкурсларда намойиш қилинди.

(ЎзТАГ).

Ишчи мактублари

ДИЛИМИЗДАГИ ГАПЛАР

Ҳабиба СОЛИХОВА,
Тошкент «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг 6-тикув цехи мастери, Ленин орденли ишчи.

Глухово тўқимачилари бошлаб берган ажойиб ватанпарварлик ташаббуси бевосита бизларга ҳам тааллуқлидир. Фирмамиз тикувчилари «минглар шартномаси» шарофати билан қўлга киритилаётган ютуқлар ҳамда бу ватанпарварлик ташаббусини янада кенг қанот ёздириш ва халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш миқёсини ошириш, сифатини яхшилаш борасида билдирилган ҳақли эътирозлар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини айтиб, фирма коллективи номидан мактуб йўллашни менга ишониб топширишди.

Беш йиллик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш вазифасини қўймоқда. Совет кишиларининг кийим-кечак, пойафзал ва мебелга бўлган эҳтиёжини тўла қондириш лозим. Бунинг учун кўплаб маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўзи етмайди, албатта. Бу маҳсулотлар ниҳоятда сифатли ҳам бўлиши керак. Яхши газламаларсиз чиройли кўйлаклар, замонавий пальто, хушбичим кийим-кечаклар тикиб бўладими? Очиғини айтадиган бўлсак, харидорлар эътирозида жон бор: Магазинга кирсанг турли хил кийим-кечаклар қалашиб ётади. Лекин киши дидига ёқадиганини топиш қийин. Ана шунинг учун ҳам одамлар биз тикиб чиқараётган кийим-кечакларни ёқтириб олишлари ва раҳмат айтишлари учун ҳам ҳозирги аҳволни атрофлича ўйлаб кўришимиз, виждонан ишлашимиз керак эмасми!

Шуни фахр ва ифтихор билан айтиш керакки, фирмамиз коллективи шу кунда 8 моделдаги хотин-қизлар пальтоларини давлат «Сифат белгиси» билан ишлаб чиқаришаётир. Корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг 90-92 проценти биринчи топширишдаёқ реализация қилинмоқда.

Фирмамиздаги Л. Омельяненко ва А. Аветова ўртоқлар мастерлик қилаётган икки бригадада тайёрланаётган маҳсулот техника контроли бўлимининг назоратисиз мастерларнинг шахсий жавобгарлиги остида давлатга топширилмоқда. Н. Гнеушева ва А. Пивнева ўртоқлар раҳбарлик қилаётган тикув бригадаларининг коллективлари ҳам нуқул олий сифатли пальтолар тайёрлашяпти. Уларнинг қўлидан чиқаётган кийимлар харидорлар ва савдо ташкилотларидан бирорта ҳам эътироз олмаган.

Корхонада нуқсонсиз маҳсулот тайёрлаш ойлик якуни бўйича бериладиган бригадалараро кўчма вимпель ташкил этилган. Техника контроли бўлимига биринчи топширишдаёқ маҳсулот ўтказадиган ишчиларга «Сифат аълочиси», «Қўли гул мастер», «Ўз касбининг устаси» сингари фахрли номлар бериб борилади. Энг яхши техника-иқтисодий кўрсаткичга эришиб меҳнат қилаётган ишчиларимиз фирманинг Фахрий китобига ёзиладилар.

Ҳозирги кунда тўртта тикувчилик бригадасига «Сифат аълочиси» фахрий номи берилган. 27 ишчи «Қўли гул мастер», 14 ишчи «Ўз касбининг устаси» деган ном олишган. 25 ишчи ва инженер-техник ходим номи баракали ижодий меҳнати учун фирма Фахрий китобига киритилган.

Фирмамиз республика енгил саноат корхоналари ичида биринчи бўлиб Горький «Маяк» тикувчилик бирлашмасининг савдо ташкилотлари билан яқиндан алоқада бўлиб ишлаш методи бўйича ишлашга кўчди. 1971 йилда фирма коллективи Яковлев тўқимачилик комбинати тўқувчиси А. Смирнованинг аъло сифатли маҳсулот тайёрлаш ва уни техника контроли бўлимига биринчи топширишдаёқ ўтказиш бўйича бошлаган ташаббусини қўллаб-қувватлади. Бу йил эса, коллективимиз таниқли тошкентлик тўқувчи Л. Казанцева ва Е. Губина ўртоқларнинг беш йиллик план топшириқларини барвақт бажариш ҳамда юқори сифатли маҳсулот тайёрлашга қаратилган ташаббусларини ҳам қўллаб-қувватлади. Ҳозирги вақтда фирмамизнинг 866 ишчиси ана шундай социалистик мусобақаларнинг фаол қатнашчисидир.

Маҳсулот турини кўпайтириш ва янги хилларини ишлаб чиқаришга жорий этиш борасида фирма ишчилари ватанимиздаги бир неча илғор корхоналарнинг орттирган тажрибаларидан самарали фойдаланаётирлар. Москва шаҳридаги «Вимпель», «Салют» ва «Сокол» тикувчилик бирлашмалари, Ленинграддаги «Большевичка» тикувчилик бирлашмаси, Фрунзедаги «Октябрь 40 йиллиги» тикувчилик корхоналари шулар жумласидандир.

Ҳозир биз маҳсулот сифатини ошириш, меҳнатни илмий ташкил этиш ва ишлаб чиқаришни бошқаришни такомиллаштириш имконини берадиган Саратов системасининг Львов вариантини жорий этиш бўйича қизғин тайёргарлик ишлари олиб боряпмиз.

Янги хил газламалардан пальтолар тикишда коллективимиз анча яхши тадбирларни амалга оширди. «Селлокорд», «Астрокорд» ва «Венеция» деб номланган янги хил газламалардан 12,6 минг хотин-қизлар пальтоси тикиб чиқарилди. «Пелакс» деб номланган янги бақувват ва чидамли газламадан 98 мингта эркаклар пальтоси тикилди.

Корхонамизда маҳсулот сифатини ошириш ва ишлаб чиқариш жараёнини такомиллаштириш борасида катта тадбирлар ишлаб чиқарилмоқда ва амалга оширилмоқда. 60 дона тез ҳаракат қилувчи универсал тикув машиналари ўрнатилди. Бундан бошқа, фирманинг барча потокларида маҳсулотларга нам-иссиқлик билан ишлов берувчи «Ч-313» маркали янги буғ-пресс машиналари жорий этилди. Тикиш сифатини, пардозлаш ишларини ва меҳнат шароитини яхшилашга тааллуқли 440 тадбир амалга оширилди.

Фирмамизда прогрессив технологик потокларни ишлаб чиқаришга жорий этишга катта эътибор берилмоқда. Меҳнатни илмий ташкил этишга тааллуқли агрегат-группа потоги муваффақиятли жорий этилди. Бу поток янги моделли кийимларни тез ва соз тикишни йўлга қўйиш ва ускуналардан максимал фойдаланишни анча яхшилаш имконини беряпти.

Толанинг сифатли бўлиши пахтага, газламанинг сифати толага боғлиқ бўлса, биз тикиб чиқараётган хушбичим ва бежирим кийим-кечакларнинг сифати газламаларга боғлиқ. Афсуски, аксарият тўқимачилик корхоналарини бизнинг талаб ва эҳтиёжимизни инобатга олиб, газлама юборяпти, деб бўлмайди. Биз бирор рангда газлама буюргудек бўлсак, улар бизга бошқача рангдагисини юборишади. Харидорлар талаби ўсиб бораётган ва севиб харид қиладиган пушти ранг, ҳаво ранг, оқиш рангдаги пальтоларни кўплаб тикиш лозим. Аммо, бизга газламалар етказиб берувчи Моршан ва Муллов мовут фабрикалари ҳамда Москва областига қарашли Свердлов номли тўқимачилик фабрикаси маъмуриятлари бизнинг талаб ва хоҳишимиздан қатъий назар нуқул тўқ кўк, қизил, қирмизи, яшил ва сариқ рангдаги мовут-газламаларни юборишаётир.

Фирмамизга газламалар етказиб берувчи Қарғали, Аржен мовут комбинатлари ва Моршан мовут фабрикаси сингари корхоналар ҳам паст сифатли газламалар юборишаётир. 1971 йил ва 1972 йилнинг биринчи квартали мобайнида газламалар етказиб берувчи корхоналарга 33175 сўмни ташкил этувчи 128 рекламация юборилди. Аммо бу рекламациялардан мазкур корхоналарнинг маъмуриятлари ҳануз тегишли хулоса чиқарганлари йўқ. Аксарият, шундай ҳоллар ҳам юз берадики, мовут-газламалар етказиб берувчи корхоналар буюртмаларни ўз вақтида фирмамизга жўнатиш тадбирларини кўрмайдилар. Буюртмалар кўрсатилган муддатлардан жуда кечикиб келаётир. Қарғали мовут комбинати етказиб бераётган газламалар айниқса жуда кеч етиб келяпти. Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш графикларимизнинг бузилишига ҳамда сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришимизга ва унинг ассортиментини кўпайтиришга ҳалал етказяпти.

Ҳозирги ишлаб чиқариш шундай таркиб топмоқдаки, унда ҳамма нарса бир-бири билан боғланган. Ҳар бир корхона ўзаро баҳамжиҳат ишлаши керак бўлиб қолмоқда. Партия бизни эндиликда ишлаб чиқариш масалаларини комплекс тарзда ҳал қилгандагина малакали иш юритиш мумкинлигига ўргатмоқда. Хўш, яхши ва аъло сифатли кийим-кечаклар тикиб чиқариш учун нима қилмоқ керак? Бунинг учун аввало кўнгилдагидек хом ашё, иши унумдор машиналар, дастгоҳлар, қулай меҳнат шароити лозим. Бу нарсалар, албатта, турли тармоқлар бўйича ҳал этилади. Лекин, уларнинг ҳаммаси ишчи қўллари билан яратилмоқда-ку. Ана шунинг учун ҳам халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни таъминлаётган кишилар — ҳаммамиз яна маҳкамроқ ўз кучларимизни бирлаштиришимиз, бир-биримизни қаттиқроқ назорат қилишимиз, ёрдам беришимиз, тажриба алмашишимиз, кимда-ким сифатсиз маҳсулот берадиган бўлса, уни тергаб турмоғимиз керак.

Сиёсий фронт жангчилари

ҲАМИША ЙЎЛДА

Буғдой мағиз, ушоққина, қотмадан келган, эллик ёшлардаги аёл минбарга кўтарилганда залда қарсаклар янгради. У ўзини босиб олган бўлса-да, ҳаяжондан энтикар, кўкси тўлиб нафас олар, тўлқинланарди. У залда ўзини кўз-кўз қилиб ўтирган кишиларга бирма-бир разм солди. Улар орасида соф ниятли тараққийпарварлар ҳам, юрагини қурум босган буржуа «шарқшунос»лари ҳам бор эди. Уларнинг баъзилари кўзларини олазарак қилиб, аёлга боқишарди, айримлари тишларини ғичирлатиб, кўзларини ундан узмай ўтиришарди. Аёл ўзини йўқотмади, жонажон она юртининг қуёш меҳри, олижаноб ватандошлари қайноқ қалбининг ўтли туйғулари унга далда берарди. Ёнида ўтирган қора кўзойнакли киши уни залдагиларга таништиргач, мақсадга кўчди.

Ўзбек аёли уларга табассум қилди, ҳамманинг диққатини ўзига жалб этди.

— Мен, — деди у соф немис тилида сўзлар экан, — сизларга кўп миллатли озод Советлар Иттифоқида камол топган халқим номидан, хотин-қизлар номидан қизғин, қардошлик саломини олиб келдим.

Залда қарсак садолари авжига минди. Ўтирганларнинг баъзиларига унинг гаплари ёқинқирамади шекилли, юзларини буриштириб ерга қаради. Улар тинчлик ва тараққиёт душманларининг вакиллари эди. Аёл уларга қараб заҳархандa қилди-да, сўзида давом этди.

— Мен сизларга бугун Октябрда туғилганлар тақдири ва Ўзбекистоннинг социал тараққиёти ҳақида сўзлаб бермоқчиман.

Унинг мазмунли лекциясидан кўпчиликнинг юрагига чўғ тушди. Баъзилар ҳайратланиб, оғзи очилиб қолди, баъзиларнинг эса қовоғидан қор ёғарди. Аёл лекциясини ниҳоясига етказди. Шу пайт атрофдан «хальт фрау, хальт фрау» деган немисча сўзлар эшитилди. Улар энди саволларга жавоб беринг, —деб уқтиришарди.

— Марҳамат жаноблар, — деди аёл. Қандай саволларингиз бўлса, жавоб беришга тайёрман!

Атрофдан саволлар ёғила бошлади.

Унинг ўзбек фарзанди эканлигига шубҳа қилган бир қора кўзойнакли жаноб ўрнидан туриб, луқма ташлади.

— Сизнинг ўзбек қизи эканлигингизга ишонмай турибман. Айтингчи ,Ўрта Осиё аёллари ҳали ҳам паранжи ёпинадиларми?

Аёл мийиғида кулиб қўйдида, саволга жавоб беришдан олдин унинг ўзига луқма ташлади:

— Қани, айтинг-чи жаноб, менда паранжи борми? — деди аёл унинг саволига савол билан мурожаат қилар экан.

— Сизда паранжи нима қилсин, — деди немисчалаб ҳалиги жаноб синчков боқар экан. — Сиз маданиятли европали аёлларга ўхшайсиз.

Аёл унга табассум билан жавоб қилди.

— Мен бахтиёр ўзбек қизиман. Ўзбекистонда, Тошкентда дунёга келганман. Менинг бахтим Октябрь тонгида туғилган. Тўғри, ўтмишда паранжи ёпинардик, бахтсиз, қашшоқ халқ вакили эдик. Эндиликда эркимиз ҳам, ҳуқуқимиз ҳам ўз қўлимизда. Мен сингари хотин-қизлар эркаклар билан бир сафда меҳнат қиламиз, ўқишда, жамоат ишларида ҳаммамиз актив қатнашаётганлигимиздан мамнунмиз. Мақсадимиз — мамлакатимизда коммунизм қуриш, қуллик, капитал исканжасида ётган халқларга, дугоналаримизга ёрдам бериш, уларни ҳам бахтли ҳаёт йўлига бошлашдир!

Хўш, нотиқлик маҳоратини пухта эгаллаган бу пропагандист аёл ким ўзи?

Бу оддий ўзбек аёли, етти тилда нутқ сўзлаш санъатини пухта эгаллаган ,марксизм-ленинизм ғояларининг тарғиботчиси, сиёсий фронт жангчиси Лола опа Хўжаевадир.

Лолахон устозлар йўлланмаси билан Москвадаги театр институтига ўқишга кирди. Институтни битиргач, 1946 йилдан бошлаб Островский номидаги Тошкент театр ва рассомчилик институтида ишлай бошлади.

Лолахоннинг лекторлик фаолияти ҳам ана шу институт қучоғидан бошланди. Марксизм-ленинизм назарияси билан пухта қуролланган Лолахон билимни ҳаёт билан боғлаб иш кўрди. Ўзи мустақил равишда адабиёт ва санъатнинг муҳим қирраларини синчиклаб ўрганди. Студентлар ва омма ўртасида муҳим темаларда лекциялар ўқиди. Сўз санъати ҳақида кўпгина асарлар яратди. Унинг «Сўз санъати ҳақида», «Сергей Есенин тўғрисида», «Муҳаббат ҳақида қисса» сингари ўзи саҳналаштирган ва ижро этган спектакллари етук, катта маҳоратидан далолат беради. У совет адабиёти улкан вакилларининг бадиий маҳорати ҳақида илмий бақувват брошюралар ёзди. Масалан Ҳамид Олимжон, Роберт Рождественский, Расул Гамзатов, Олжас Сулаймонов каби шоирларнинг ижодига бағишланган «Шоирнинг тинчимас қалби», «Гренада, Гренада, менинг Гренадам» деган туркум лекция-ижролари, мақолалари оригиналлиги билан тингловчилар ва китобхонларнинг ҳурмат ва муҳаббатига сазовор бўлди.

У Тожикистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон республикалари «Билим» жамиятларига ҳам тез-тез таклиф қилинади. Бу республикаларда ўз лекторлик санъатини намойиш этади, тажрибаларини оммалаштиради, ўзи ҳам кўп нарсаларни ўрганиб қайтади.

Лола Хўжаева 1970 йилнинг бошларида Москвада В. И. Лениннинг лекторлик маҳоратига бағишлаб ўтказилган лекторларнинг Бутуниттифоқ конкурсида иштирок этди. У «В. И. Ленин сўзларидан ўзбек хотин-қизлари қандай баҳраманд бўлди», деган темада ўқиган лекцияси учун конкурс ғолиби бўлди.

Лектор Хўжаева капиталистик мамлакатларда ҳам тез-тез бўлиб, марксизм-ленинизм ғояларини тарғиб этади. У доҳий В. И. Ленин юбилейи арафасида Францияда бўлди. Ўз ижодий командировкаси вақтида Франция корхоналари ва олий ўқув юртларида «В. И. Ленин ва Франция», «Ленин Парижда», «Франция санъати» деган темаларда лекциялар ўқиди. В. И. Лениннинг революцион фаолиятида француз революционерларининг роли, Ленин ғояларининг тантанаси ҳақида сўзлаганида тингловчилар унинг нутқ санъатига қойил қолишди. У Ғарбий Германиянинг Шарқий Европа институтида ҳам лекция ўқиб шуҳрат қозониб қайтди.

Оташин сўз устаси Лола Хўжаеванинг лекторлик соҳасидаги юксак хизматлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланган. Унинг кўксида «Ҳурмат белгиси» ордени ва В. И. Ленин юбилей медали порлаб турибди.

Ҳа, жонажон Ватанимиз меҳнат аҳлига, хорижий мамлакатлар халқига ҳамиша янгилик ва маънавий руҳ бахш этишда ажойиб лектор Лола Хўжаеванинг катта хизматлари бор.

Ашурали АҲМЕДОВ.

ПАЙАРИҚ районидаги кўп тармоқли Карл Маркс номли колхоз чорвадорлари бу йил давлатга 70 тонна гўшт, 220 тонна сут, 2200 килограмм жун топшириш мажбуриятини олганлар. Хўжалик чорвадорлари қишловга пухта ҳозирлик кўриб, мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш учун курашмоқдалар. Суратларда: (чапдан) колхоз яйловида ем-хашак ғарамланяпти. Ўнгдаги суратда эса, ем-хашак бригадасининг бошлиғи А. Тувалов, бригада аъзолари Очил Тошбоев, Бекназар Маҳмудов ва Ҳамро Ҳайдаров ўртоқлар қишловга ҳозирлик кўриш ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ фотолари.

Советлар мамлакатида

Юқоридаги суратда: Новгород областидаги «Красний фарфорист» заводи коллективи халқ хўжалиги учун кўплаб чинниvор буюмлар ишлаб чиқараётир. Корхона беш йиллик охирига бориб йилига бир миллиондан зиёд чинни буюмлар ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади. Завод жонкуярлари Н. Бражкина ва В. Афатурова ўртоқлар тайёр маҳсулотларни кўздан кечирмоқдалар.

Ўртадаги суратда: Литва Совет Социалистик Республикасининг Каунас радиосозлик заводи мутахассислари портатив телевизорининг янги хилини — «Шилялис-401»ни яратишди. Телевизорнинг диоганал бўйича экрани 16 сантиметр, оғирлиги 3,5 килограмм. Рассом конструктор В. Бальчюнене «Шилялис-401» портатив телевизорини синаб кўрмоқда.

Пастдаги суратда: Москва автомобилсозлари шаҳар ичида пассажирлар ташишга мўлжалланган янги хил транспорт-электромобиль яратишди. Машинанинг юк кўтариш қуввати 500 килограмм бўлиб тезлигини соатига 80 километргача етказиши мумкин.

А. Овчинников, М. Огай, В. Созинов фотолари.

(ТАСС фотохроникаси).

ҚАДИМИЙ ҚАЛЪАДАГИ ТОПИЛДИҚ

АНДИЖОН, (ЎзТАГ). Андижон ўлкани ўрганиш музейининг археологик экспедицияси Шўртепа остида қадимий номаълум қалъани топди. Бу ерда йигирмата уй-жой биноси бўлиб, улар баландлиги 15 метр ва кенглиги 6 метр келадиган, хом ғиштдан қурилган девор билан ўраб олинган.

Уй-рўзғор асбоблари, хотин-қизларнинг безаклари, идиш-товоқ ва бошқа нарсалар қалъа эрамизнинг V-VI асрларида ёнғиндан вайрон бўлганлигини аниқлаш имконини берди. Куйиб кетган хумларда тариқ, буғдой, жўхори бор. Хумлардан бирида пахта толаси ва чигит бор экан.

Археолог Б. Абдулғозиева Андижон области территориясида шу кунгача бу қадар қадимги пахта топилмаганлигини айтди. Фарғона водийсида пахта қадимдан экиб келинганлиги энди тасдиқланди.

ФАН ВА ҲАЁТ

ВОЛЬФРАМ МУАММОСИ

Ҳар бир давлатнинг куч-қуввати ундаги мавжуд минерал хомашёлар билан ўлчанади. Шунга кўра, кўпчилик элементлар қатори вольфрам ҳам саноатнинг турли соҳаларида ишлатиладиган мудофаа аҳамиятига эга бўлган маъдандир. Улуғ Ватан уруши йилларида немис танклари брони молибден аралашган қотишмадан ишланганлиги учун (фашист Германиясида вольфрам йўқ эди) совет ўқлари уни осонгина тешиб ўтарди. Бинобарин, иккинчи жаҳон урушигача дунёда вольфрам концентрати қазиб олиш 0,4 минг тоннадан (1901 йил) 24,8 минг тоннага (1944 йил) етган эди.

Кейинги йилларда вольфрам қўлланиладиган тармоқлар кенгайиб кетди. У реактив самолётларнинг двигателларини ясашда, ракеталарда ва бошқариладиган снарядларда ҳам ишлатила бошланди. Ҳозирги пайтда қазиб олинаётган вольфрамнинг 50 проценти қаттиқ металл яъни керамик қотишмаларни ишлаб чиқаришда кўплаб татбиқ этилмоқда. Кейинги йилларда капиталистик мамлакатларда вольфрам қазиб олиш ва ундан фойдаланиш қисқараётган бўлса, социалистик мамлакатларда аксинча, ундан фойдаланиш кун сайин кўпаймоқда. СССРда кейинги ўн йиллар давомида вольфрам концентратини ишлаб чиқариш 1,5 баравардан ошди. Вольфрам элементининг катта конлари Марказий Қозоғистонда, Ўзбекистонда, Забайкальеда, Шимолий Кавказда ва Узоқ Шарқда кўп учрайди. Бу конларда вольфрамнинг бошқа элементлар билан биргаликда учраши, унинг қимматини янада оширади.

Ўзбекистон яқин кунларгача СССРнинг асосий вольфрам концентратини етказиб берадиган районлардан бири ҳисобланарди. Айниқса, иккинчи жаҳон уруши йилларида республикамизнинг бу соҳада тутган рэли катта бўлди. Лангар ва Қўйтош конлари бунга мисолдир. Ҳозир эса бу конларнинг запаслари камайганлиги сабабли Лангар бошқа тур маҳсулот чиқаришга ўтган. Қўйтош кони эса ёпилиш даражасига бориб етди. Ваҳолонки; КПСС XXIV съезди Директиваларида геологлар олдига ҳозир мавжуд ва маҳсулот бериб турган тоғ-руда комбинатларининг минерал хом ашё базасини кенгайтириш каби муҳим вазифа қўйилган.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ҳ. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтининг бир группа ходимлари Ленин мукофоти лауреати И. Ҳ. Ҳамрабоев раҳбарлигида биринчи навбатда Қўйтош руда комбинатининг вольфрам запасларига бўлган талабни қондиришдек катта ва масъулиятли вазифани бажаришга киришдилар. Бу, албатта, илмий группадан (Н. Ҳ. Ҳамрабоев, М. И. Исмоилов, М. С. Кучукова, Н. К. Жамолиддинов, З. М. Муродов, М. Б. Зильберштейн, С. Аҳмаджонов) тинимсиз сабот билан ишлашни, Қўйтош кони ҳақида йиғилган бутун илмий ҳужжатларни йиғиш ва уларни солиштириб кўриш ҳамда илмий хулосалар чиқаришни, янгидан-янги материалларни тўплаш ва уларни комплекс текширишни тақозо этарди. Машаққатли ва ўз навбатида шарафли ҳисобланган бу дала ва лаборатория ишларининг бир босқичи орқада қолди.

Эндиликда ҳам илмий, ҳам амалий аҳамиятга эга бўлган қимматли хулосалар олинди. Бунга, осонликча эришилмади. Қўйтош районида геологлар оёғи етмаган жой қолгани йўқ. Бунинг учун янги усуллар ва илмий изланишлар олиб боришга тўғри келади.

Ҳар тарафлама олиб борилган меҳнат самарасиз қолмади. Кўздан яширинган янги кондан хабар берувчи бир неча белгилар аниқланди. Шулар қаторига оҳактошларнинг интрузив тоғ жинсларига яқин ётиши, катта-кристалли мармар доналарининг пайдо бўлиши, гранитлардаги кварц томирларининг кўплиги, турли ўзига хос минерал бирикмаларнинг ҳосил бўлиши киради. Шуниси қизиқки, бу, минерал даракчилар вольфрам рудасининг ер сатҳидан неча метр чуқурликда ётганлигини ҳам олдиндан аниқлаб бера олади.

Бажарилган илмий ишларнинг интиҳоси ўлароқ, Қўйтош майдонида икки поғонали қидирув ишлари олиб бориш зарурияти туғилди. Биринчи навбатда, Угат Сағанаксой ва Совруқсой ҳамда Қримсой ўрталарида, иккинчи навбатда эса Қўйтош—Угат оралиғи ва Жайлау ва Ҳовузбулоқ атрофларида қазиш ишлари ва геофизика ёрдамида рудали структуралар топиш лозимлиги кўрсатиб берилди. Бундан ташқари ҳозирги кунда Шуркунда шахтаси томон ер ости йўли — штрек ўтказиш ҳам таклиф қилинди. Шулар қатори Угат шахтасидан 125-150 метр шарққа қараб ер остидан қазиб борилса, янги вольфрам сақловчи тоғ жинсларига дуч келиш мумкинлиги олдиндан аниқланди. 300-400 метр чуқурликдаги вольфрам сақловчи жинслар аниқланиб, уларни пармалаш мумкин, деган кўрсатма берилди. Шулар қаторида илмий аҳамиятга арзигудек янги хил вольфрам рудаси — апогранитлар кашф этилди.

Дунётепа тоғининг шарқий ёнбағрида старателлар томонидан қазиб олинган ва улардан қолиб кетган вольфрамли тош уюмларини қайтадан ишга солиш мақсадга мувофиқ эканлиги исботланди. Чунки, ўз вақтида старателлар вольфрамга бой бўлган жинсларни майдалаб, ундан вольфрамни олганлар ва камбағалларини ташлаб кетаверганлар.

Қилинган ишларнинг мажмуаси ўлароқ, Қўйтош майдонида, гидрохимик, геохимик (металлометрия) каби замонавий усуллар ёрдамида вольфрам, молибден, висмут, маргумуш, олтин концентрацияларини ва уларнинг тарқалиш қонуниятларини ўрганиш зарур вазифалардан бири эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Илмий-тадқиқотларнинг натижалари Қўйтош майдонида бевосита иш олиб борадиган Зарафшон экспедициясида муҳокама қилинди. Муҳокамада қатнашган экспедиция геологларининг таъкидлашича, илм соҳиблари томонидан белгиланган минерал даракчилар кўздан беркиниб ётган вольфрам конини топишда ва уларнинг чуқурлигини аниқлашда катта илмий ва амалий аҳамият касб этади. Қўйтош ғарбида топилган ер дарзи вольфрамнинг оқиб келиши учун канал хизматини ўтаганлиги ва бу ернинг вольфрамга энг бой эканлиги кўрсатиб ўтилди. Дунётепа тоғидаги Шуркунда участкасининг шарқи, Угат ҳамда Сағанаксой ўртасида топилган истиқболли майдонлар аниқ ва ишонарли материаллар асосида қидирув ишлари олиб бориш учун тавсия этилди.

Яқинда Қўйтош руда бошқармасидан хушхабар келди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси И. Ҳамрабоевнинг бевосита етакчилигида олиб борилган илмий-тадқиқот ишлари ва шу соҳада берилган тавсиялар амалда тасдиқланди. «Разведочная» шахтасидан 700-метр горизонтда ўтилган штрек вольфрам рудасига бориб етган ва бу Қўйтош-Угат майдони рудага бой эканлигидан далолат бермоқда. Келгусида Шўркунда участкасида геологик қидирув ишлари 1000-метр горизонтда ҳам бошлаб юборилиши ҳақида хабар берилган.

Хуллас, кон қазиш бошқармаси ва илмий-тадқиқот институти ўртасида тузилган шартнома ижобий натижалар берди. Бунга ўхшаш ишлар келгусида ҳам давом эттирилса, мавжуд конларнинг фойдали қазилма запаслари яна ҳам оширилиши турган гап. Бундан икки томонлама фойда кўрилиб, давлат маблағлари тежалади, деган умиддамиз.

Қўйтош каби ишдан чиқай деб қолган конлар яна қайтадан ишга тушиши муқаррар. Бу институтнинг бир группа олимлари томонидан бажарилган ишнинг моҳияти фақатгина Қўйтош кони учунгина катта аҳамият кашф этмай, бу ишлар Лангар конининг ва Қоратепа тоғларининг вольфрамга бой истиқболларини аниқлашда ҳам катта роль ўйнайди.

Шундай қилиб, институт олимларининг юқорида бажарган ишлари Қўйтош проблемасини ҳал этишга қўшган катта ҳиссасидир. Чунки, газетхонларга маълумки, бундан бир неча йил муқаддам институт илмий коллективи томонидан Қўйтошда волластонит проблемаси кўтарилиб, ижобий ҳал этилган эди. Шу кунларда волластонит ҳар тарафлама ўрганилди ва технологик текширишлар тугади. Қўйтош руда комбинати волластонитни кўплаб қазиб олиш арафасида турибди.

М. ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ҳ. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институтининг катта илмий ходими.

СССР-50
АРМАНИСТОН ҲАФТАЛИГИ

ОЛИС ЮЛДУЗЛАР

Бюракан Араратнинг жанубий қисмига жойлашган. Бу ерда тун ажойиб манзара кашф этади. Айниқса, Бюраканда кечқурун ва эрта тонгда бўлсангиз, сизни ажойиб ҳис-туйғулар ўз оғушига олади. Гўё ажойиб бир шеър ёки куй-оҳангни тинглагандек ҳис этасиз ўзингизни. Бюракан у қадар катта бўлмаган олимлар шаҳарчасидир. Бу ерда кишилар истиқомат қилишади ва ишлашади. Дарвоқе, муболаға қилиб айтиш мумкинки, бу ерда яшовчилар ўзларини юлдузлар оламида деб ҳис қилишади. Бу ерда бундан чорак аср илгари эндиликда бутун дунёга машҳур бўлган обсерваторияга асос солинди. Танланган жой ҳам барчага маъқул тушди. Ҳавоси мусаффо, сокин, атроф эса кишини ўзига мафтун этади. Астрофизикларнинг ишлашлари учун жуда манзур жой.

Бюракан астрофизика обсерваторияси директорининг ўринбосари, профессор Людвиг Васильевич Мирзоян бу ернинг кузи қандай жозибага эга эканлиги, рассомларнинг диққатини ўзига жалб этаётганлиги ҳақида тўлқинланиб гапириб берди. Унинг гапларидан адирдан 1500 метр баландликда жойлашган бу ерни танлаб хато қилинмаганлигини пайқаб олиш қийин эмас эди.

Олимлар шаҳарчаси ажойиб хиёбонлар билан қўлтиқлашиб ётган бир неча бинолар қурилишига эга. Хиёбонлар ҳам бу ернинг гўзаллигига-гўзаллик қўшган. Олимлар шаҳарчасининг ҳар томонлама қулайлигига катта аҳамият берилган. Маъмурият корпуси билан коттедж, спорт зали ва телескоплар учун миноараларни бир-биридан атиги юз қадамли масофа ажратиб туради. Араган ёнбағридаги бу шаҳарчани бунёд этишга ҳисса қўшган бинокорлар шаънига илиқ гаплар айтгинг келади.

Бу ерда, сокин тоғ орасида туриб, астрофизикларнинг иши инсоният учун нақадар аҳамиятли эканлигини яна бир бор ҳис қиласан киши. Инсоният Ер ҳамда космосни забт этиш билан банд. Хўш, олис юлдузларни текширишнинг нима ҳожати бор, деган савол туғилиши мумкин. Ха, бу ишнинг амалий аҳамияти беқиёсдир. Бизнинг онгимиз олам ҳодисаларини ўрганиш билан боғлиқдир. Шунинг учун ҳам биз табиат устидан ўз ҳукмимизни ўтказиб келаётирмиз.

Кичик планетада яшовчи кишилар оламнинг қанчадан-қанча сир-асрорларини билиб олдилар. Масалан, В. А. Амбарцумян томонидан бизнинг Галактикада юлдузлар ассоциациясининг кашф этилиши кутилмаган катта ҳодиса бўлди. Унга қадар бизнинг Галактика юлдузлари бир неча миллиард йил муқаддам, айни бир вақтнинг ўзида вужудга келган деб, ҳисобланиб келинарди. Маълум бўлишича, юлдузлар фақат миллиард йиллар муқаддам ташкил топибгина қолмай, Амбарцумян айтганидек, бу жараён ҳозирги пайтда, бир вақтда эмас, турли вақтларда пайдо бўлар экан, бу кашфиёт жаҳон олимларини тўлқинлантириб юборди. Одатдагидек, бу кашфиёт бундан кейинги янгиликларни аниқлаш учун асос бўлиб хизмат қилади.

Бюракан ҳақида жуда кўп марта ёзилди ва ёзилмоқда. Арманистонда, СССРда, ҳатто чет элларда юзлаб мақолалар ёзилди. Бюракан ҳақида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Обсерваториянинг бугунги куни, олимлар ҳозир қандай тадқиқотлар ўтказишяпти, кейинги пайтда қандай кашфиётлар қилишди— мана шулар мени кўпроқ қизиқтирарди.

В. Амбарцумян томонидан бошлаб берилган ажойиб иш— ностационар юлдузларни тадқиқ этиш давом этмоқда. Яқингинада 40 та янги портловчи юлдузлар аниқланди.

Бюраканда таниқли фан докторлари ва ёш кандидатлар, илмий ходимлар ҳамда практика ўтказаётган студентлар ишлашади. Уларнинг фикри-зикри бир мақсадга қаратилган.

Арманистон ССР Фанлар академияси мухбир-аъзоси Б. Маркарян катта ультрабинафшали эксцесс орқали галактикаларни ўрганиш устида изланиш ишлари олиб бораётир. Яқинда у яна 200 та ана шундай галактикаларни аниқлашга муваффақ бўлди. Адабиётда Маркарян галактикалари, деб ном олган жами галактикаларнинг сони 500 тага етди.

Бюракан обсерваторияси АҚШ ва Франция, Италия ва Мексика, ГДР ва Венгрия каби жаҳоннинг кўпгина астрофизиклари билан ҳамкорлик қилиб келади. Масалан, Маркарян галактикаларини ўрганиш соҳасида Бюракан обсерваторияси билан Паломар ва Дайер обсерваториялари (АҚШ) ва Юқори Прованс (Франция)даги Сен-Мешель обсерваторияси доимий алоқа ўрнатган.

Мен олимлар шаҳарчасида бўлган куним Бюраканга уфалик ўқувчилар — шаҳар астрофизика олимпиадаси ғолиблари ташриф буюришди. Улар бу ерда астрофизикларни ўз қуршовларига олишди. Улкан телескопга катта қизиқиш билан боқдилар. Сўнг Л. Мирзоян кабинетига тўпланишди. Ўзларини қизиқтирган турли масалалар бўйича ақлли саволларни беришди.

Ҳар нарсага қизиқувчан ўқувчиларга тикилиб, беихтиёр инсоният бошланғич астрономиядан тортиб, ҳозир жуда узоқ-узоқларга қадам ташлаганлигини хаёлимга келтирдим. Фан бугунги кунда юлдузларгача бориб етди. Замон ёшлари бугунги кун эҳтиёжларидан келиб чиқиб, саволлар беришмоқда. Ҳа, инсон онги бошқа оламни ўрганиш билан ҳамиша банд бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади.

Худди мана шу ерда, Бюракан астрофизика обсерваториясида ердан ташқари цивилизация масалалари билан боғлиқ бўлган проблемаларга бағишланган биринчи халқаро конференция бўлиб ўтди. Бу анжуман СССР Фанлар академияси ва АҚШ Миллий фанлар академияси ташаббуси билан ўтказилди. Конференция ишида ана шу комплекс проблемага муносабати бўлган турли мутахассислар, олимлар, яъни астрофизиклар, радиоастраномлар, физиклар, радиофизиклар, биологлар, кимёгарлар, тарихчилар, археологлар, тилшунослар, антрапологлар, социологлар, философлар иштирок этишди. Анжуманнинг ўнта мажлисида планета биологияси, космик цивилизация ва бошқа масалалар кенг муҳокама қилинди. Конференция қатнашчилари ўз юртларига қайтишар экан, қалбларида ёшлигида жўш урган романтика алангасини олиб қайтдилар. Бюраканда эса ер юзидаги кишиларнинг дўстлиги ҳақида хотиралар, уларни бир мақсадга бирлаштирган ғоялар қолди.

Астрофизиклар шаҳарчаси тун оғушида. Фақат ой нурида телескоп минорасининг гумбази порлайди, холос. Бюракан ухламоқда. Бутун атроф уйқуда. Фақат ернинг ўткир кўзи — Катта телескопгина мижжа қоқмайди. Аҳён-аҳёнда қуюқ дарахтзорлар орасидан қушчаларнинг сайраши эшитилиб қолади.

Эски даврлар ўтиб кетди. Юлдузларни сарҳисоб қилувчилар ҳам ўз умрини яшаб бўлишган. Юлдуз осмони харитаси қолган, холос. Шунингдек, ўткир фотокўз телескоп ҳам яшаб келмоқда. Бугунги олимларни кўпдан-кўп жумбоқлар қизиқтирмоқда. Бу борада бутун ер шаридаги юлдуз шаҳарчалари қизғин иш олиб бормоқда. Улар юлдузлар ва галактикаларнинг сир-асрорларини билиб олишмоқда. Ҳа, инсон онги олис нур юлдузларини ўрганиш билан банд.

М. СОЧИНСКАЯ.

УЗУМ ПИШДИ. Ж. РЎЗМЕТОВ фотоэтюди.

ШАХМАТ

КЕСКИНЛИК ШУНЧАЛИК-ДА!

Машҳур шахматчилар орасида тақводорлар, иримчилар ҳам йўқ эмас. Бу борада америкалик гроссмейстерлар С. Решевский билан Р. Фишерга тараф кам деса бўлади.

Аргентиналик кекса гроссмейстер М. Найдорфнинг фикрича, Решевскийнинг тақводорлиги унинг манфаатпарастлигидан эмиш. Диний урф-одатлар пул топишга ҳалақит бергудек бўлса, Решевский дарров бирор ривоятни топар экан. Шанба кунларининг бирида У Буэнос-Айресга учиб келибди. Кечқурун шаҳар шахмат клубида катта пул эвазига бир йўла ўйин сеанси бериши керак экан. Аэродромдан Буэнос-Айресгача 50 чақиримча йўл. Яҳудий динига мансуб кишилар эса шанба куни бу йўлда фақат пиёда юриши мумкин. Нима қилиш керак? Решевский автомашинага сув тўлдирилган тоғора қўйишларини илтимос қилибди, кейин пойафзалини ечибди-да, оёғини сувга солиб шофёрга: «ҳайданг энди» дебди.

— Оёқ сувда бўлса, автомашинада ҳам сайр қилса бўлаверади.

Роберт Фишер ҳам тақводор бўлиб «ўн учинчи» рақамидан ирим қиладиганлардан, Исландиядаги матчнинг навбатдаги ўйинларидан бири «ўн учинчи» числога тўғри келиб қолди. Бундан ташқари «ўн учинчи» партияни ҳам ўйнаш керак эди. Фишернинг одатларини биладиганлардан айримлари: энди у нима қиларкин? Ўйнармикин ё ўйнамасмикин, деган мулоҳазага ҳам бордилар. Ўйнамаслиги мумкин эмас эди, албатта. Тож даъвогарининг ҳамроҳлари орасида мазҳаб пешволаридан анчагинаси бор. Сих ҳам, кабоб ҳам куймайдиган қилиб бирорта ривоят тўқиб, ҳийлаи шаръийни ўйлаб топган бўлсалар ажаб эмас.

14-партияда бир пиёдасиз қолиб, рақиб хатоси туфайли аранг дуранггa эришган Фишер осойишта йўллар унга наф келтирмаслигига ишонч ҳосил қилди шекилли, навбатдаги 15-учрашувда бошқача ўйнади. Қораларда ўйнаган тож даъвогари бу гал яна ўша сицилийанча ҳимояни танлади-ю, лекин еттинчи ва саккизинчи юришларда бошқача вариантга бурилди. Бэ иккидаги пиёдани олиб «қўли куйган»лигини тан олди у. Дастлабки ўн икки юришга Спасский атиги олти минут сарфлаган бўлса, биргина 12-юришнинг ўзида Фишер 25 минут ўйлади ва у ҳам катта рокировка қилди. 13-юришда иккала гроссмейстер ҳам озмунча ўйга ботмади. Бу кескинлик ошиб бораётганидан далолат берар эди. Бу сафар даъвогар пиёда олишнинг ўрнига ўзи бир пиёдани қурбон берди. Оқларнинг 16-юришидан сўнг тахтада мана бундай ўта мураккаб вазият вужудга келди.

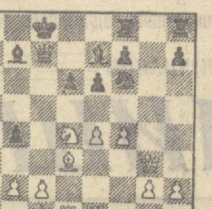

Қоралар берган бир пиёданинг ўрнини боса оладиган ташаббусга эгами-йўқми, деган саволга аниқ жавоб берадиган мард топилмади шу пайтда. Буни ҳал қилиш, муаммони юзага келтирган иштирокчиларнинг зиммасида эди. Матчнинг матбуот марказига гўпланган кўплаб мутахассислар доналарни у ёқдан бу ёққа суриб таҳлил қилиб ҳам умумий бир фикрга келолмай турганларида, Спасский билан Фишер воқеалар жараёнини яшин тезлигида мияда тасаввур этишга ҳаракат қилар, вариантларнинг ҳисобини чиқарар эдилар.

Биринчи бўлиб, ўйинни жаҳон чемпиони очиб юборди ва яна битта пиёдани ютиб олди. Мутахассислар буни нозиклликка йўймоқдалар, негаки, шундан сўнг қораларнинг икки фили жуда фаоллашиб кетди. Тез орада иккала томоннинг шоҳига ҳам қаттиқ ҳужум бошланди. 40-юришдан сўнг ўйин кечиктирилди. Қора шоҳ мот ҳолатида турибди, лекин юриш навбати Фишердан бўлиб, у рақиб шоҳига «кишт» эълон қилган. Кураш нима билан тугашини олдиндан айтиш қийин. Мана, ўша кечиктирилган вазият:

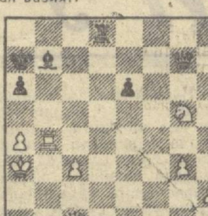

Ўзингиз ҳам кўриб чиқинг.

М. МУҲИДДИНОВ.
СССР спорт мастери.

ПЛАНЕТАМИЗДА

АНГЛИЯ. Ҳукуматнинг «Саноатдаги муносабатларга доир» қонунига қарамай, мамлакатда ишчилар синфининг забастовка кураши борган сари кенг қулоч отмоқда. Буюк Британиянинг кўпгина шаҳарларида қурувчиларнинг чиқишлари бўлиб турибди. Бу курашга бошқа корхоналарнинг ишчилари ҳам қўшилмоқдалар. Суратда: Килберни кўчасида пўлат қуювчи ишчилар намойиши акс эттирилган.

ТАСС фотохроникаси.

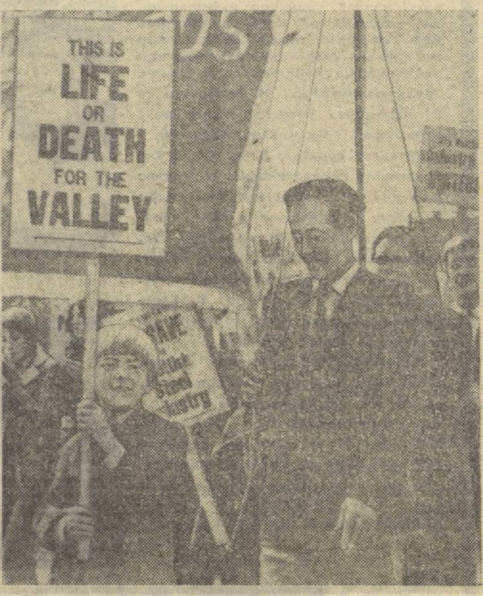

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ВАШИНГТОН. Сиэтледаги халқаро савдо ярмаркасида Бутуниттифоқ «Тракторoэкспорт» бирлашмаси билан Американинг «Интернейшнл харвестер» компанияси ўртасида 40 миллион долларлик шартнома имзоланди. Америка фирмаси СССРга қувур ётқизувчи машиналар, бульдозерлар ва бошқа машина-ускуналар юборади. «Тракторoэкспорт» билан тузилган шартнома АҚШ билан СССР ўртасида савдо-сотиқ муносабатлари ривожланиб бораётганлигидан далолат беради, деди «Интернейшнл харвастер компани» вице президенти Омар Восс. Москвада юқори доирада ўтказилган Совет-Америка музокаралари натижасида шундай битим тузиш мумкин бўлди.

◆ СИНГАПУР. Бу ерда Сингапур парламентининг қонун чиқарувчи ассамблеяси тарқатиб юборилганлиги эълон қилинди. Янги сайлов ўтказиш вақти расмий жиҳатдан белгиланмаган, лекин сайлов сентябрь ойининг дастлабки ҳафтаси ичида ўтказилса керак деб умид қилинмоқда.

Сиёсий шарҳловчилар бош министр Ли Куан Ю бошчилик қилаётган ҳукмрон халқ ҳаракати партиясининг муваффақият қозониши мумкинлигини айтмоқдалар.

◆ ПАРИЖ. Францияда 11 августдан 15 августгача юз берган автомобиль фалокатлари дастлабки натижасига кўра, 220 киши нобуд бўлди ва 2404 киши жароҳатланди. (ТАСС).

ДЎСТЛАР УЧРАШУВИ

УЛАН-БАТОР, 17 август. (ТАСС). Бу ерда Д. Нацагдоржа номли театрда Монголия жамоатчилиги вакилларининг СССРнинг 50 йиллигига бағишланган совет хотин-қизлари делегацияси билан СССРнинг 50 йиллигига бағишланган тантанали учрашув бўлиб ўтди. Учрашувга Осиё ва Африка мамлакатлари хотин-қизларининг Улан-Баторда ўтказилаётган иккинчи конференцияси делегатлари таклиф қилинди.

Учрашувда Монголия Хотин-қизлар комитетининг раиси, таниқли ёзувчи. С. Удвал, пойтахт жамоатчилигининг вакиллари сўзга чиқдилар.

Монголия Халқ Республикаси Буюк Халқ Хуралининг депутати, Улан-Батор саноат комбинатининг ишчиси Ц. Амгалан ўз нутқида бундай деди: Совет кишиларининг, Советлар мамлакати шонли ишчилар синфи намояндаларининг миллий саноатимизни ривожлантириш, ишчилар синфимизни инженер-техник зиёлиларимизни шакллантириш соҳасидаги хизматларини Монголия ишчилар синфи ҳеч қачон эсдан чиқармайди.

Совет делегациясининг бошлиғи, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Ё. С. Насриддинова жавоб нутқи сўзлади.

ИРОҚ ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМЛИК АНЖУМАНИ

БАҒДОД, 17 август. ТАСС мухбири Г. Марунин хабар беради: Бугун Ироқ пойтахтида жаҳон демократик ташкилотлари ва тараққийпарвар кучлари вакилларининг катта анжумани — Ироқ халқининг империалистлар кирдикорларига ва чет эл капиталининг хўжайинлик қилишига қарши кураши билан бирдамлик халқаро конференцияси очилади.

Пойтахт кўчалари байроқлар ва ранг-баранг плакатлар билан безанган. Буларда Ироқ халқининг империалистик монополияларга қарши одилона курашини қатъиян қўллаб-қувватлаётган жаҳон прогрессив кучлари бирлигининг рамзи бўлмиш бир-бирлари билан айқашган бешта ромба тасвири туширилган. «Ироқ нефти империализмга қарши курашда» деган виставка конференция очилишига тайёрланди. Бу виставка Ироқ рассомлари ташаббусига биноан Аттаҳрир майдонида очилди.

Конференцияга, деди конференцияни тайёрлаш комитетининг раҳбари Иброҳим Итеим, 50 дан ошиқ мамлакат вакиллари таклиф қилинган. Булар орасида Совет Иттифоқи делегацияси ҳам бор. Давлат министри, Ироқ тинчлик тарафдорлари комитетининг аъзоси Амир Абдулла айтдики, конференцияда кўп делегатлар қатнашаётганлиги Ироқ халқининг қонуний ҳақ-ҳуқуқлари халқаро кўламда қўллаб-қувватланаётганлигидан далолат беради.

Биз ушбу конференция Ироқ халқиниnggина эмас, шу билан бирга бошқа араб мамлакатлари халқларининг жаҳондаги прогрессив кучлар билан, даставвал социалистик мамлакатлар билан дўстлик алоқаларини мустаҳкамлаш ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади, деб ишонамиз. Биз конференцияни Совет Иттифоқи билан араб мамлакатлари ўртасида дўстона муносабатларни ривожлантириш ва мустаҳкамлашдаги муҳим босқич — деб қараймиз, деб таъкидлади амир Абдулла.

КУБА КОММУНИСТЛАРИНИНГ ЮБИЛЕЙИ

ГАВАНА, 17 август. (ТАСС). «Гранма» газетаси Куба Коммунистик партиясининг 47 йиллигига бағишлаб редакцион мақола босиб чиқарди. Бу воқеа, дейилади мақолада, Куба халқи сиёсий жиҳатдан етуклигининг энг ёрқин кўринишларидан биридир. Куба халқи 20 йилларда чет эл ҳукмронлигига ва ички реакцияга қарши курашни авж олдириб юборди.

Диктатурага қарши кураш йилларида, деб таъкидлайди газета, Коммунистик партия ўз сафларини чиниқтирди, омма билан маҳкам алоқа ўрнатди ва ишчилар, деҳқонлар ҳамда студентларнинг бошқа революцион ташкилотлари билан биргаликда озодлик ҳаракатининг олдинги сафларида ўз ўрнини эгаллади.

«Гранма» газетаси яна бундай деб ёзади: Асосчилари Хулио Антонио Мелья ва Карлос Балиньо бўлган Кубанинг биринчи марксчи-ленинчи партияси ташкил топган биринчи кунданоқ миллий суверенитетни изчиллик билан ҳимоя қилиб, Америка империализмига қарши, ватаннинг чинакам озодлиги учун курашди.

Г. КИССИНЖЕР САЙГОНДА

НЬЮ-ЙОРК, 17 август. (ТАСС). Америка информация агентликлари хабар беради: Визит билан Сайгонга келган АҚШ президентининг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Киссинжер бугун Жанубий Вьетнамдаги АҚШ қуролли кучлари қўмондони генерал Ф. Уианд ва Американинг элчиси Э. Банкер билан кенгашиб олди.

Жанубий Вьетнамга кеча кечқурун келган президент ёрдамчиси ўз визитининг мақсадлари тўғрисида ҳеч нарса айтмади.

ЛАОС. Ватанпарвар кучларнинг фаол ҳаракати натижасида душман катта талафот кўрмоқда. Интервентларнинг самолётлари уриб йиқитилаётганлиги, душман солдатлари асирга тушаётганлиги ва улар сафдан чиқаётганлиги ҳақида хабарлар келиб турибди. Суратда: Лаос Халқ-озодлик армияси асирга туширган душман солдатлари.

ВИА-ТАСС фотоси.

МАРОКАШ ҚИРОЛИГА СУИҚАСД

РАБОТ, 17 август. (ТАСС). Радио ва телевидение Марокаш қироли Ҳасан II Франция сафаридан Работга қайтиб келаётганида унга суиқасд қилинганлигини кеча тунда хабар қилди. Қиролнинг махсус самолётини Марокаш осмонида кутиб олган эскорт самолётларининг биридан пулемётлардан ўт очилган ва ракеталар отилган. Махсус самолёт шикаст топган бўлсада, учувчи самолётни Работнинг Салэ аэродромига қўндиришга муваффақ бўлолган.

Шундан кейин эскортдаги бошқа самолётлар аэровокзал биноси ва аэропорт территориясига ҳужум қилган.

Хабарда айтиладики, қирол Ҳасан II шикаст топмаган ва аэропортдан Работдаги қароргоҳларидан бирига йўл олган. Пойтахт ва мамлакатдаги аҳволни ҳукумат назорат қилиб турибди, деб таъкидланади ахборотда.

Работ аэропорти ўққа тутилиши натижасида ўлдирилганлар ва ярадорлар бор.

ЛОНДОН, 17 август. (ТАСС). Рейтер агентлигининг Работдан хабар беришича, қиролнинг «Боинг-727» лайнерига ўқ узган эскорт самолётлари Марокаш ҳарбий ҳаво кучларининг составида бўлиб, Работдан неча ўн километр наридаги Тенитра базасидан кўтарилган.

Рейтер агентлигининг хабарига кўра шу куни кечроқ «Фантом» типидаги бошқа 4 та самолёт қиролнинг Работдаги саройига ракеталар отган ва пулемётлардан ўқ узган. Сарой устидан пағa-пағa қора тутун кўтарилган.

Ҳукуматга содиқ қўшинлар Кенитредаги ҳарбий ҳаво базасини қуршаб олиб, тўла назорат ўрнатганлар. Қиролга суиқасд қилишга раҳбарлик қилган база бошлиғи майор Куера қамоққа олинган.

Марокаш пойтахтида ҳукумат бинолари ва асосий пунктларни армия қўриқлаб турибди.

ПАРИЖ, 17 август. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг хабарига кўра, кеча тунда Марокаш миллий мудофаа министри генерал Уфкир ўзини ўзи ўлдирган.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Пионерлар гулхани атрофида. 10.00 — Мультфильм. 10.20 — Телеминиатюралар. 11.00 — МОСКВА. 18.40 — ТОШКЕНТ. 18.45 — Қўғирчоқ фильм. 19.10 — Ахборот. 19.30 — Футбол: «ПАХТАКОР» — «МЕТАЛЛИСТ». 21.15 — Ахборот. 21.25 — Гулшод Отабоева куйлайди. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Туямўйиннинг беш куни. 22.55 — Қочиш (бадиий фильмнинг 1-серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. Сеҳрли ҳаёт (бадиий фильм). 11.15 — Ҳужжатли фильм. 18.40 — МОСКВА. 19.20 — Халқаро панорама. 19.30 — Музикали афиша. 20.40 — Жинояткор дунё профессори. (бадиий фильм). 22.00 — ТОШКЕНТ.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/VIII да Алишер Навоий.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/VIII да Халима, 20/VIII да Хотинимнинг эри.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Сангам (ўзбек тилида, кундуз соат 12 ва 4 да), Мессе фермасининг сири (кеч соат 8 ва 9 яримда) — НАВОИЙ номли.

Уч мушкетёр — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Садоқат — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда).

Гайдук Ангелнинг саргузашти — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 9.45 минутда).

Петербург билан хайрлашув — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 4 кеч соат 8 да).

Аббоснинг онаси — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «КУКЧА» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 8.45 минутда).

Қароқчи-қариялар — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Туман тарқалгач... — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Кулгили қиз — «МОСКВА» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8 да).

Уч юз спартанлик — «КЎКЧА» (кундуз соат 11 ярим, 1 ва 3 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Гайдук Ангелнинг саргузашти — «ФЕСТИВАЛЬ».

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА БУГУН КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА СССР биринчилиги учун «МЕТАЛЛИСТ» (Харьков) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) командалари ўртасида ФУТБОЛ

ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА 19, 20 21 АВГУСТ КЕЧ СОАТ 8 ДА (ёзги театр биносида) ТОШКЕНТ, ФАРҒОНА, АНДИЖОН, НАМАНГАН ВА СИРДАРЁ ПОЛВОНЛАРИНИНГ ИШТИРОКИДА РЕСПУБЛИКА БИРИНЧИЛИГИ УЧУН КАТТА КУРАШ МУСОБАҚАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

21 АВГУСТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Қўғирчоқ фильм. 18.50 — Совет Армияси жангчилари учун кўрсатув. 19.10 — Оламда нима гап? 19.40 — Ахборот. 20.00 — МОСКВА. 20.40 — ТОШКЕНТ. 20.55 — Адабий музикали композиция. 21.35 — Дала ишлари кундалиги. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Телеспектакль.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Қўғирчоқ фильм. 11.10 — Оқ тиш (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. Андижон область кўзи ожизлар бадиий ҳаваскорларининг концерти. 20.35 — СПОРТЛОТО. 20.40 — фильм-опера. 22.00 — Яшил бойлигимиз.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

22 АВГУСТ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

11.00 — ТОШКЕНТ. 11.05 — Аёз бобо (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Кинофильм. 18.15 — Фильм-концерт. 18.55 — Фан ишлаб чиқаришга. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Шеърият мухлисларига. 20.00 — Музей заллари бўйлаб (репортаж). 20.20 — Ахборот. 20.35 — Қозоқ музикаси. 21.25 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Қочиш (бадиий фильмнинг 1- серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.50 — МОСКВА. 17.55 — Янгиликлар. 18.00 — Ёшлар ижоди. 18.30 — Ихтиролар оламида. 19.00 — Концерт. 20.00 — Оила шарафи. 20.30 — Қирқ биринчи (бадиий фильм). 22.00 — ТОШКЕНТ.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Концерт. 20.45 — «Виринея» (бадиий фильм).

23 АВГУСТ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Мультфильм. 11.10 — Ёш гвардия (бадиий фильмнинг 1- серияси). 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.40 — Телеочерк. 19.00 — Ахборот. 19.15 — «ЭРКИН ҲАЁТ». 20.15 — Ахборот. 29.30 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 21.00 — Ўзбекистон санъат усталари. Фаттоҳхон Мамадалиев, Ғулсмжон Ҳожиқулов. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Қочиш (бадиий фильмнинг 2- серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.20 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.30 — МОСКВА. Каштанлар. 23.00 — Спорт кундалиги. 23.30 — Румин артистларининг концерти.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Фильм-концерт. 20.20 — Бадиий фильм.

24 АВГУСТ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Мультфильм. 11.10 — Ёш гвардия (бадиий фильмнинг 2- серияси). 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Ёз хотиралари. 18.20 — Ҳужжатли фильмлар. 19.00 — Партия тарихи институти — 50 ёшда. 19.20 — Ахборот. 19.30 — Концерт. 20.20 — Ахборот. 20.30 — Эстония телевидениесининг программаси. 22.00 — «Вақт».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.50 — МОСКВА. 17.55 — Янгиликлар. 18.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Фильм-концерт. 20.00 — Оила шарафи. 20.40 — Севишганлар (бадиий фильм). 22.00 — ТОШКЕНТ.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. 20.50 — Телефильм. 21.05 — Она ҳақида қисса (бадиий фильм).

25 АВГУСТ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Мультфильм. 11.20 — Менинг болам (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Бу ерда қурувчилар ўқийди. 18.40 — Ахборот. 19.00 — Халқ контроли экрани. 19.30 — Лирик концерт. 20.00 — Ахборот. 20.15 — «БЎСТОН». 21.30 — Ўзбекистон чорвадори. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Тасодифлар ёнимизда (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.50 — МОСКВА. 17.55 — Янгиликлар. 18.00 — Болалар учун кўрсатув. 18.30 — Дала почтаси. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Концерт. 20.30 — Фильм-спектакль. 22.00 — Эстрада концерти.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. «Тўлқинда — 02». 20.30 — Ватандан узоқда (бадиий фильм).

26 АВГУСТ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.45 — ТОШКЕНТ. 9.50 — Мультфильм. 10.00 — Телетеатр. 11.00 — МОСКВА. 17.30 — ТОШКЕНТ. 17.35 — Кинотопишмоқ. 18.35 — Ахборот. 18.50 — Мардлик — мангулик. 19.30 — Ахборот. 19.50 — МОСКВА. XX- ёзги олимпия ўйинларининг очилиши. Мюнхендан олиб кўрсатилади. 22.00 — «Вақт». 22.30 — ТОШКЕНТ. Дала ишлари кундалиги. 22.50 — Катта ҳаёт (бадиий фильмнинг 1- серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. 10.30 — Телеспектакль. 17.30 — МОСКВА. Р. Казакова шеърлари. 17.50 — Музикали календарь. 18.25 — Булутли тун (бадиий фильм). 19.50 ТОШКЕНТ. 20.20 — Тележурнал. 21.00 Чорраҳа (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

27 АВГУСТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Пионер вожатийлар клуби. 10.00 — Телетеатр. 11.00 — МОСКВА. 17.15 — ТОШКЕНТ. 17.20 — Кинокўрсатув. 18.10 — Ахборот. 18.30 — Бугун — шахтёрлар куни. 19.00 — Концерт. 19.40 — Ахборот. 20.00 — Марҳабо, талантлар (Қашқадарё области). 22.00 — «Вақт». 22.30 — Йиғим-теримга ҳамма нарса шай бўлсин. 23.00 — Катта ҳаёт (бадиий фильмнинг 2- серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. 10.10 — Бадиий фильм. 11.30 — Ҳужжатли фильм. 17.55 — МОСКВА. 18.10 — Концерт. 18.55 — Мультфильмлар. 19.25 — Адабий театр. 20.25 — Қўшиқ — 72. 20.50 — Телефильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

ЬИЗНИНГ адрес ва телефонлар: 700.000 ГСП. ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз — 55—35, Урганч — 34—55, Фарғона — 4—29—44.

Б. — 194. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 03618.